

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

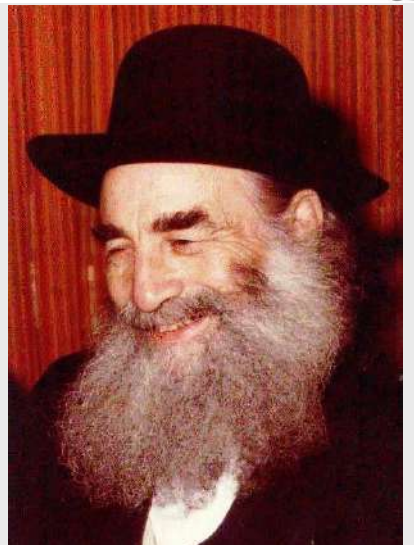
24
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.
מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
האזינו לשידור החי
03-3782000
באפליקציה
www.radio2000.co.il
ערוב 2000

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל - נולד ב-ד' בתמוז ה'תרס"ו (1906) בעיירה אוזדה (על יד מינסק, בלארוס). בהיותו כבן שבע נפטר אביו ועל כן עבר לגור עם סבו. כבר מגיל צעיר, הוכר כעליו. לאחר הבר מצווה נשלח ללמוד בישיבת סלוצק. בזמן המהפכה הבולשביקית הישיבה עברה מבלארוס לליטא ולאחר כשלוש שנים עבר לישיבת מיר שבפולין.

בעצת רבו, הגאון ר' איסר זלמן מלצר עבר לבריסק ואף שם לאחר תקופה קצרה הוכר כעליו. כשפרצה מלחמת העולם השנייה, עבר לוילנא. בזמן השואה שהה ביפן עם שאר תלמידי ישיבת מיר. בשנת ה'תש"א (1941) נסע לארצות הברית, שם למד בישיבת "היכל רבינו חיים הלוי". שימש כמשגיח הרוחני בעיר בוסטון. לאחר כשנה, דודו, הגאון ר' משה פיינשטיין הזמין לשמש לצידו כראש ישיבת 'תפארת ירושלים' הממוקמת בניו-יורק. בשנת ה'תש"ו (1946) עלה לארץ ישראל, אולם לאחר נישואיו המשיך בתפקידו כראש ישיבה בארצות הברית.

בשנת ה'תשי"ב (1952) חזר לארץ ישראל ויסד את כולל "ישיבת בית יהודה" בתל אביב ואף עמד בראשה. בשנת ה'תשל"ג (1973), עבר לגור בבני ברק (לאחר פטירת אחת מבנותיו) ובשנת ה'תשמ"ד (1984) חנך בניין חדש לכולל, ובו העביר לפחות שבע-עשרה שיעורי תורה כל שבוע. ילדיו וחתנו מכהנים כראשי ישיבות בישראל, שממשיכות את שיטת בריסק. **ענוותן. גאון. דאג לזולת בצורה מופלאה.** נפטר ב-ט"ו באייר ה'תשס"ג (2003). חי כ-97 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

סבא: ר' דוד. **אביו:** ר' אברהם יצחק. **אשתו:** מרת ליפשא (בתו של ר' יצחק זאב סולובייצ'יק) **מרבותיו:** ר' איסר זלמן מלצר, ר' אהרן קוטלר, ר' אליעזר יהודה פינקל, ר' יצחק זאב סולובייצ'יק (הרב מבריסק-הגרי"ז), ר' שמעון שקופ, ר' חיים עוזר גרודזנסקי, ר' יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק. **בניו:** ר' חיים, ר' דוד. **חתנו:** ר' צבי קפלן. בתו: מרת הינדה (נישאה לר' אריה מליכאל קוטלר). **מספריו:** מעלות התורה יחידושו למספר מסכתות יחידושי הגרי"מ- מאמרים תורניים.

ל הלא סיפורים מופלאים, שהובאו על הנהגותיו של רבינו בספר תולדותיו של שר התורה: כשנה וחצי לפני פטירתו של רבינו קנו לו מגבעת חדשה לכבוד חתונת נכדו. אחד האברכים המקורבים לגאון אמר לו: "הכובע החדש עושה את ראש-הישיבה צעיר בעשר שנים..." הגיב הצדיק ואמר: "אם כך, הרי זו גניבת דעת, ואסור לי ללבוש את הכובע..." ואכן, **רבי מיכל פיינשטיין לא חבש את המגבעת כלל, מתוך החשש, שגונב בכך את דעת הבריות...**

מעשה שנכנס אחד התלמידים הקרובים לחדרו של רבינו, ובשר לו בשמחה, כי בתו מצאה סוף סוף את זיווגה, תוך שהוא מוסיף בהתפעלות: "זהו מופת של ראש הישיבה! הרי רק לפני חודש ביקשתי, שהרב יתפלל, וברכני שאמצא את זיווגה במהרה, והנה כבר נתקיימה הברכה!". אולם רבינו הגיב מיד בניחוח של ענווה: "אינני צדיק ואף לא בעל מופת. אך מכיוון שבאתם אליי וביקשתם שאתפלל, לקחתי את הדברים ללבי. הנושא הכאיב לי מאד, וחשבתי לעצמי: "איזה דבר נורא זה, שיש לאדם בת בוגרת בביתו, ובכל עת רואה הוא אותה מול עיניו!". "מה עשיתי? ישבתי ואמרתי תהלים בהשתפכות הנפש, וכיוון שברכתי אתכם מכל הלב, מצאה בתכם את זיווגה! דע לך, כי כל אדם מישראל שמברך עם כל הלב, הקב"ה מקיים בקשתו!".

ויפר פעם רבינו, כי בהיותו כבן שמונה, ראהו סבו שוקד על תלמודו ולומד שבעה דפי גמרא בהתמדה עצומה, אמר סבו לבני ביתו להביא לפני הילד לחם לבן שהיה יקר באותו זמן, סבו בהיותו דיין, אשר חזה את כוחות נכדו, הירשה לילד בן האחת עשרה להיות נוכח בדיני תורה אותם דן, לאחר שעזבו בעלי הדין, שאל הסב את נכדו, את המקורות בגמרא לדין שפסק, והילד ידע למצוא את המקורות.

התמדתו בתורה הייתה ללא גבולות, כל כולו היה תורה, לא היה זמן שלא למד, ערב פסח, ערב יום כיפור, היה כותב חידושי תורה בערב שבת כמעט עד לצפצוף השני לאחר כל ההכנות לשבת. רבינו היה אחד ומיוחד מגדולי ראשי הישיבות שהורו דרך לימוד בתורה לתלמידיהם. לימד את תלמידיו כיצד לגשת ללימוד סוגיא בעיון, באיזו גיעה ניגש הוא עצמו לשיעור, הכין וחקר עד תום, וזאת לאחר שסוגיה זו כבר נתלבנה אצלו עשרות ומאות פעמים.

ח הריכוז של מרן היה עצום. ניתן היה לעמוד על ידו רבע שעה בלא ששם לב כלל לעומד לצידו, וכן היה יכול להיות רעש בבית ע"י הנכדים ורבינו אינו שם לב.

האדמו"ר הרב חיים מאיר יחיאל שפירא ממוגליניצא זצ"ל הידוע בשם 'השרף ממוגליניצא' נולד בשנת ה'תקמ"ט (1788). כשנולד קראו לו מאיר (לפי ציווי ר' יצחק לוי מברדיטשוב שאמר שהוא יאיר לכל העולם בתורתו), אבל הוסיפו את השם חיים לפניו ויחיאל אחריו כסגולה לאריכות ימים. נודע כעילוי עוד בצעירותו. גדל והתחנך על ברכי אבי אימו המגיד מקוז'ניץ ממנו למד את תורת הנגלה והנסתר. אחרי נישואיו ישב ועסק בתורה וחסידות וכעבור מספר שנים התקבל לרב בגריצא. בשנת ה'תקפ"ה (1824) לאחר פטירת דודו ר' משה (בן המגיד מקוז'ניץ) החל לנהוג באדמו"רות במוגליניצא.

חסידיו נאמדו באלפים רבים ובהם אדמו"רים ורבנים חשובים. בשנת ה'תקפ"ח (1827) לאחר פטירתו של האדמו"ר השני מקוז'ניץ ר' משה קיבל בנוסף גם את כיסא המגידות בקוז'ניץ ומצודתו היתה פרושה על שני המקומות והוא חתם אבד"ק קוז'ניץ ומאגליניצא. בשנת ה'תרט"ג (1842) לאחר פטירת האדמו"ר ר' ישכר דב בר בארון מרדושיץ (ה'סבא קדישא' מרדושיץ) הצטרפו אליו רבים מחסידיו. שימש נשיא כולל רבי מאיר בעל הנס ליהודי פולין בארץ ישראל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן מופלא. העיד על עצמו כי צפה למרחוק והיה יודע מה נעשה עם חסידיו בכל מקום. נפטר ב-ט"ו באייר ה'תרט"ט (1849). חי כ-61 שנים. ציונו במוגליניצא.

סבא (מצד האם): ר' ישראל הופשטיין המגיד מקוז'ניץ. **סבא (מצד האב):**

ר' משה יצחק (מצאצאי ר' נתן נטע שפירא בעל 'מגלה עמוקות'). **אביו:** ר' אביעזרא זליג (אב"ד גירניץ). **אימו:** מרת פרל. **אשתו:** בת ר' אלעזר וייסבלום (בנו של רבי אלימלך מליז'נסק). **מרבתינו:** סבו, ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ), ר' יעקב יצחק הורביץ ('החזזה' מלובלין), ר' אברהם יהושע השיל ('האובה ישראל' מאפטא), ר' ישראל פרידמן מרז'ין, ר' יעקב יצחק רבינוביץ ('היהודי הקדוש' מפשיסחה). **מתלמידיו האדמו"רים:** ר' שלמה הכהן רבינוביץ מראדומסק, ר' ישראל יצחק פינקלר מרדושיץ, ר' נתן דוד רבינוביץ משידלובצא, ר' סיני מראדום, ר' אלעזר הופשטיין מקוז'ניץ. **בניו:** האדמו"ר ר' אביעזר זליג, האדמו"ר ר' אברהם יהושע השיל, האדמו"ר ר' אלימלך מגרודז'יסק (בעל 'אמרי אלימלך'), האדמו"ר ר' יעקב יצחק (בעל 'אמת ליעקב') והאדמו"ר ר' משה יוסף. **חתניו:** האדמו"ר ר' אברהם אלחנן אונגר מקאלושין והאדמו"ר ר' יהודה הורביץ ממעליץ.

גדול היה שמו של רבינו בקרב יהודי גליציה, ורבים חרדו למוצא פיו. גדלותו של הרבי התבטאה במיוחד בעבודת התפילה. תפילתו פתחה בפני חסידיו צוהר לעולמו הרוחני העשיר. האש שבערה בתוך תוכו התפרצה מפעם לפעם דרך מילות התפילה, שהיו יוצאות מפיו באימה ובריאה, סוחפות אחריהם את כל הנוכחים, שהיו מתעלים אף הם מעל להשגותיהם ומתרוממים עוד ועוד בעבודת התפילה.

עבודתו התחילה כבר לפנות בוקר, עת היה משכים קום להגות בתורה. הכנה זו יכלה להימשך שעות ארוכות שרק בסיומן ניגש הצדיק לעבודת ה' בסילודין, בצוותא חדא עם קהל עדתו. כדי שלא יגרום לטורח ציבור ביקש השרף מחסידיו, שאם יתאחר יותר מדי בהכנותיו, שלא ימתינו לו, אלא יתחילו את התפילה בלעדיו.

יום אחד התארך הזמן מעבר למשוער והרבי טרם הופיע בפתח בית-המדרש. בלית ברירה נאלצו החסידים להתחיל בתפילה בלי רבם. באותה שעה ישב הצדיק בקודש פנימה והגה בתורה, כשבצד החדר עמד אחד מגדולי תלמידיו. מבעד לדלת הנעולה בקעו קולות המתפללים. לפתע קם הרבי ממקום מושבו והחל לפסוע נרגשות הלך ושוב, כשמצחו מכווץ מהרהורים. לאחר כמה דקות נטל את הטלית המקופלת והניחה על כתפו. נראה היה כי הוא מתכוון להתחיל בתפילתו, אך הנה – שוב המשיך לצעוד לאורך החדר. בשעה הבאה שב המחזה על עצמו פעמים מספר, עד שנעצר הרבי באחת, פתח את הדלת וקרא למשרת, שהיה עסוק באותה עת בענייניו בצידו השני של הבית.

המשרת מיהר להופיע והרבי מיד הקשה בפניו: "זוכר אתה, שנשענו לפני שבועות אחדים לעיירה פלונית?" הלה הניד ראשו. "האם זוכר אתה, כי בדרך חזור נשבר אחד מאופני המרכבה?" המשרת הנהן, ואז נתן בו הרבי מבט נוקב ושאל: "וכיצד המשכנו בנסיעה?" - בכפר הסמוך, בחצרו של החלבן היהודי הבחנתי בגלגל, שעמד ללא שימוש. ניגשתי לבעל הבית וביקשתי לשואלו והלה נעתר לבקשתי", השיב.

"האם השבת לו את הגלגל בחזרה?", שאל הרבי. "לא...", נבוך המשרת, "עד כה לא השבתי לו את הגלגל, העניין פרח מזיכרוני לחלוטין!". "הוא לא אפוא", ציווה הרבי, "ותיכף ומיד שכור לך עגלה אחרת. הטען נא עליה את הגלגל וסע לכפר כדי להשיבו לבעליו. **אנא, מבקש אני ממך, שלא להתמהמה כאן אף לא רגע אחד מיותר!**" אך יצא הדבר מפי הרבי, ומיד רץ המשרת למלא את מבוקשו. רק כאשר נשמעו חריקות אופני העגלה היוצאת מן החצר, נאנח הרבי אנחת רווחה, ופנה להתעטף בטליתו.

התלמיד, שצפה מן הצד, היה המום. הוא הבין, כי הגלגל החסר עיכב את התפילה עד עתה, אך לא הבין, מה נשתנה יום זה מן הימים הקודמים שאף בהם היה הגלגל השואל בידי הרבי? רק לאחר כמה שעות, כששב המשרת מביצוע שליחותו, התבררה התמונה במלואה, מדוע הרב לא יכל להתחיל להתפלל ולהניח תפילין עד החזרת הגלגל.

"כשהגעתי לבית החלבן", סיפר המשרת, "פגשתי אותו עומד בפתח ביתו, כשהעגלה שלו עמוסה בכדי חלב, והוא אובד עצות. מסתבר, כי אחר שמילא את העגלה עד תומה, **נשבר אחד מאופניה.** הוא ניגש לחצר האחורית כדי ליטול משם את הגלגל החלופי, ואז נזכר, כי השאיל לי את הגלגל האחרון, שהיה ברשותו. כאשר הופעתי ובידי הגלגל, מיד אורו עיניו של החלבן, והוא מיהר להרכיבו, תוך שהוא מפטיר לעברי: '**אילו היית מאחר בשעה קלה, החלב היה מחמיץ לחלוטין, והיה נגרם לי נזק עצום!**'" (מעובד מתוך 'אמוני עם סגולה')

האדמו"ר הרב צבי הירש רוזנבאום זצ"ל - נולד ב-י"ד חשוון ה'תר"פ (1919) בסיגט שברומניה. בשנת ה'תרפ"ד (1923) התמנה אביו כאב"ד בראדשין והמשפחה עברה להתגורר בפולין. מילדותו ניכר כי הינו בעל נשמה גבוהה. בשנת ה'תרפ"ט (1928) נשלח לגור אצל סבו ר' אליעזר זאב בסיגט שחינך אותו עד בר-מצווה. לאחר מכן נסע ללמוד בישיבת סטניסלוב. הוא עסק בתורה הקדושה יומם ולילה וישן מעט מאוד. בחורף ה'תרצ"ז (1936) נסע ללמוד בסאטמאר אצל דודו ר' בערצי לייפר. למד את ספר 'התניא' 100 פעמים והכיר בו כל אות ואת. עבר את השואה במחנות ההשמדה אושוויץ ובוכנוואלד. שם נלקח לעבודה במטבח והתקיים משארות ירקות. מעולם לא נגע במאכלות אסורים. כאשר הגיעו חיילי ארה"ב לשחרר את יושבי המחנה הוא היה על סף גוויעה.

אחרי השואה עלה לארץ ושהה במחנה העקורים בעתלית. ב-כ"ח בתמוז ה'תש"ה (1945) הגיע לירושלים. בשנת ה'תש"ו (1946) לאחר חתונתו, בעצת האדמו"ר ר' אהרון מבעלז עבר לכפר אתא והקים את קריית 'שיכון סיגט' הכוללת ישיבה ות"ת והחל לשמש כאדמו"ר מקרעשניף. בשנת ה'תשמ"ב (1982) עבר לירושלים. הקים בתי מדרש בירושלים, בית שמש, בני ברק ויליאמסבורג ובלונדון. קירב כל יהודי. התפרסם בעבודת ה' בעיקר בשבת שבה התפלל בהתלהבות גדולה. ערך טישים במשך שעות והלהיב את המשתתפים לקדושת שבת. שימש כשליח ציבור ובעל קורא. בשבת לא ישן. ל'קידוש' התכונן שעות ארוכות. דרשותיו מיוסדות על תורת חסידות חב"ד. שמר על עיניו באופן מדהים ביותר גם כשהיה מדובר בחשש לחייו. נפטר ב- ט"ז אייר ה'תשס"ו (2006). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: הרב ניסן חיים. **סבא (מצד אביו):** ר' אליעזר זאב מקרעשניף. **אמו:** מרת רצאה. **אשתו:** מרת שפרה (בת דודו, האדמו"ר רבי חיים מרדכי מנדבורנה). **ילדיו:** האדמו"ר ר' ניסן (מקרעשניף ירושלים), ר' דוד שלמה (חתן האדמו"ר מבוסטון בית שמש מכהן כרב הצעיר), האדמו"ר ר' זיידא אליעזר זאב (מקרעשניף סיגט), מרת רצאה ברכה (נישאה לר' יעקב מנחם רבינוביץ, האדמו"ר מביאלה בני ברק). **מרבתינו:** הגאונים אביו, סבא, ר' דוד הלוי איש הורביץ (אב"ד סטניסלוב), דודו, הדיין ר' בערצי לייפר, ר' יוסף צבי דושינסקי (גאב"ד העדה החרדית בירושלים). **חברותא:** ר' אלימלך אשכנזי (אב"ד מלבורן). **מתלמידינו:** הגאונים ר' יחיאל מיכל ליבוביץ (האדמו"ר מניקלשבורג), ר' יצחק מאיר מורגנשטרן (האדמו"ר מתורת חכם), ר' גמליאל רבינוביץ (ראש ישיבת שער השמיים), ר' ישכר בער לייפר (האדמו"ר מבישיטנא) **מספריו:** **יתורת חיים ואמונה יקדושת צבי ירזא דעובדא ירזא דשבת** - מתורת זקנו (ר' אליעזר זאב מקרעשניף) **יפענח רזא בית שמחה** - סיפורים והנהגות על רבינו.

הגה"צ רבי יעקב אליהו (רב 'ראשית חכמה' במונטריאול) סיפר שראה במו עיניו את גודל קדושתו של רבינו המלמד עד היכן הגיעו גדרי הקדושה של רבינו. הרב אונסדורפר אמר שלולא ראה זאת במו עיניו, לא היה מאמין לכך! בשנת ה'תשנ"ט הרבי סבל ממחלה קשה במעיים ל"ע שהסיבה לו יסורים גדולים. היה עליו לעבור ניתוח כדי לפתור את הבעיה, אך הרבי סירב. הוא ביקש מהרה"ג ר' יהודה אליעזר יונגר מקריית טאהש וסיפר ששמע ממישהו בעיר מונטריאול כי ניתן לרפא את הבעיה שלו ללא ניתוח. הוא ביקש ממנו שיברר את העניין למענו. ר' יהודה אליעזר בדק ולאחר זמן קצר הודיע לרבי שניתן להגיע למונטריאול ולהתחיל בטיפול תרופתי ללא צורך בניתוח.

הרבי נסע לשם והתאסן אצל הרב אונסדורפר. הרבי סירב להגיע לבית החולים ולכן הטיפולים נערכו בביתו. במסגרת אחד הטיפולים היה על הרבי לקבל זריקה מסיימת, שרק מי שמוסמך היה מותר לו לעשות. מדובר בזריקה מורכבת, שאם לא היו נותנים אותה כפי שצריך הדבר עלול היה להביא לידי מצבים קשים. הבעיה המרכזית היתה שנמצאה רק אחות שיכולה להגיע ולתת לרבי את הזריקה. הרב כמובן לא הסכים לדבר. בלית ברירה השיגו גבר שהסכים לתת את הזריקה. בפועל, הוא לא ידע בדיוק מהו המקום המדויק שבו עליו להזריק. לאחר שהזריק הוא עזב את המקום. לא חלף זמן רב והרבי התחיל לסבול יסורים קשים נוראים. המקום התנפח במהירות והזדהם כולו. דם רב החל לרדת והיה צריך לקרוא לעזרה דחופה. הרבי סבל קשות אך לא הסכים שיקראו לעזרה מבית החולים שיכלו לשלוח רק אשה. המצב הלך והחמיר. הרבי נחלש משעה לשעה. יסוריו גברו וכוח הדיבור ניטל ממנו. חשש כבד נוצר למצבו הבריאותי.

הרב אונסדורפר ומקורבים אחרים ניסו כל אחד בתורם לשכנע את הרבי כי מדובר בפיקוח נפש ללא כל ספק, ושיסכים להיעזר על ידי אחות. אך הרבי סירב לכך בתקיפות. למחרת עם שחר ביקרו במקום מספר חברי ארגון ההצלה. הללו הביעו את דעתם שאין לשמוע בעת זו לרבי, וצריך לקחת אותו לבית החולים נגד רצונו, על מנת להציל את חייו... הרבי שהרגיש בדבר, קרא לרב אונסדורפר ואמר לו במילים חריפות: "למות או לא, לא זו דאגתי כעת. להישאר חי באופן שאתם רוצים בו - זוהי צרתי היחידה בעת הזו!". במילים אלו העמידם הרבי על מקומם, שאין להם לדאוג לפיתרון צרה - באמצעות צרה גדולה עוד יותר... דהיינו הרבי מודע בהחלט למצבו אך הוא לא יקבל טיפול רפואי בדרך שהם רוצים! בלית ברירה פנו שוב לחפש אחר איש שיכול לעשות את הדרוש. לנסות לתקן את המצב הקיים ולהחיות את הרבי. בשעה אחת עשרה בבוקר נמצא כזה איש - לאחר יסורים כמעט בלתי נסבלים. ואכן, הוא בס"ד היה השליח הטוב להציל את חיי הרבי הקדוש. "לא יכולתי להאמין למראה עיני - יושב אדם שחייו תלויים לו מנגד, אפוף ביסורים קשים מנשוא, ולא מסכים בשום אופן שאשה תטפל בו". הרב אונסדורפר התבטא שוב: "אילולא ראיתי את הדברים בעצמי, לא הייתי מאמין לכך!" (מעובד מתוך בית שמחה)

המקובל יצחק חי טייב זצ"ל: נולד ב"ט כסלו ה'תקג"א (1743). מרבניה החשובים של יהדות תוניסיה. השם 'חי' נוסף לו כדי להבדיל בינו לבין רבי יצחק טייב דודו, שהיה אב בית דין בתוניס וחבר ספרים חשובים, ביניהם "ערך השולחן". שקד על לימוד התורה, בעודו צעיר לימים החל לכתוב חידושי תורה אך רבים מחידושי אבדו בשריפה ומה שניצל מן השריפה ראה אור לאחר סילוקו לשמי רום בספר 'חלב חטים'. הרב התפרסם בשל בקיאותו ברצי הקבלה ותורת הנסתר. כבר בגיל צעיר היה מוערץ וריכז סביבו תלמידים רבים. רבי יצחק חי טייב חי חיי עוני, ועיקר פרנסתו הייתה מנדבות של אנשים אשר הכירו בגדולתו. למרות חוכמתו הרבה ומעריציו הרבים לא זכה לכהן ברבנות או לשמש במשרה רשמית כלשהי, ורק לאחר מותו הפך להיות אחד מרבניה הגדולים של טוניס. **אנשי הקהילה יחסו לרב יכולת לראיית הנגלה והנסתר. היו שטענו כי חולל נסים כמו הורדת גשם, גרימה להתעברות נשים עקרות, ראיית חלומות וקריאת מחשבות.**

ר' יצחק חי בלט בפשטות הליכותיו, תושייה רבה, הבנה מעמיקה של נפש האדם, **חולל נסים ונפלאות והגיע למדרגת ראיית הנולד.** החיד"א העיד כי פגש כ-300 תלמידי חכמים בטוניס (בספרו "מעגל טוב"), בתוכם נערים בני י"ד שנה הקולעים אל השערה ובין אותם נערים היה גם ר' יצחק חי אשר בגיל 14 כבר היה שלם בכל מידותיו.

לאחר הסתלקותו, האומן שהכין את המצבה חרת עליה: "רבי חי טייב מת בשנת ה'תקצ"ו, ולא כתב כנהוג לגבי צדיקים, צדיק הלך לעולמו, או נתבקש בישיבה של מעלה. **באחד הלילות בא רבנו בחלום לאומן זה והקפיד עליו.** האומן הגיב בצעקה בשנתו והרב גער בו, ויאמר: "האם אינך יודע מאמר חז"ל כי צדיקים גם במיתתם נקראים חיים? **עליך לקום מחר בבוקר וללכת לחרות על המצבה את המילה "לא" בין השורות."**

כשכולו נסער, קם האומן והוסיף את המילה "לא" כשהיא תלויה בין השורות. וכתב: "רבי חי טייב (לא) מת בתאריך ה'תקצ"ו. נפטר ב-ט"ז אייר ה'תקצ"ו (1837) בטוניס. חי כ-94 שנים. על שמו נקראו כ-17 רחובות, כוללים ובתי כנסת ברחבי ארץ ישראל וכן חדר לימוד בכותל המערבי. ההילולות לכבודו מתקיימות בשני תאריכים: האחת ב-י"ט בכסלו (יום הולדתו) והשנייה (נפוצה רק לאחרונה) ב-ט"ז אייר (תפארת שבהוד). בהילולות הללו משתתפים מאות אנשים, מדליקים נרות, מספרים מחידושי, מנפלאותיו וממעשי הניסים שהיה עושה בחייו. **מספריו:** חלב חטים. **בנו:** ר' רפאל.

בעיר רחוקה מתוניסיה, מעבר לים, חי לו רב צדיק גדול, שהיה ידוע ברבים ושמו הלך לפניו. הוא שמע גדולות ורבות על הצדיק והקדוש הגדול מהעיר תוניס, ר' חי טייב זצ"ל. בנוסף הגיע לאוזניו שהקדוש מתוניס **הינו מחולל נסים גדול ויודע לנבא את העתיד בדיוק רב, עד כדי להפליא.** הרב הצדיק חשב רבות, עד שהחליט להפליג לתוניס בכדי לפגוש ולבחון בעצמו את יכולותיו של הקדוש ר' חי טייב זצ"ל. ביקש הוא לבחון את ר' חי טייב זצ"ל גם ברמת ידיעותיו והבנתו בהוראת התלמוד וכן בסודות הקבלה.

בהגיעו לנמל תוניס, הוא חיפש סבל שיוכל לעזור לו להעביר את חפציו לבית מלון. הקדוש ר' חי טייב זצ"ל, אשר ידע ברוח קודשו את אשר עומד להיות מבעוד מועד, החליט להתארגן בכדי לעמוד במבחן ההוכחה של יכולותיו, הוא התחפש ל"סבל" והגיע לנמל תוניס. שם התארגן ועמד במסלול הליכתו המתוכנן של הרב הצדיק, שהגיע מעבר לים.

רבי חי טייב זצ"ל פנה לרב הצדיק, אשר הגיע זה עתה מעבר לים, ושואל אותו: "האם אדוני זקוק לעזרתו של סבל בכדי להעביר את המטען לבית מלון?" - "כן, בדיוק אני מחפש סבל שיוביל את החפצים שלי לבית המלון" ענה הרב הצדיק. התייר עזר לסבל להעמיס את המטען על גבו ושניהם יצאו לדרכם, לכיוון בית המלון. תוך כדי הליכה פונה הרב חי טייב זצ"ל ל"תייר": "מה היא מטרת הגעתך לתוניס? **אם בכדי לשאול ולבחון את הרב חי טייב בכל מיני שאלות וסוגיות הנה לך כל התשובות לשאלות אשר הביאוך עד לכאן."**

הרב הצדיק לא האמין למשמע אוזניו. למשמע דברי "הסבל", הוא קפא במקומו. לאחר שהתעשת הוא שאל את עצמו: "אם האיש הזה, שהינו אך ורק סבל, ידע לנבא את סיבת הגעתי לכאן, הוא גם ידע מראש את כל התשובות לשאלות ששמרתי בסוד ביני לבין עצמי והתכוונתי לשאול רק את הקדוש, מה עשוי להיות כוחו של הקדוש רבי חי טייב בכבודו ובעצמו, אותו התכוונתי לשאול ולבחון באמת?". הרב "התייר" פונה ל"סבל": "אנא ממך, תחזיר את המטען שלי לנמל בכדי שאוכל לחזור לדרכי, עם אותה האוניה בה הגעתי לכאן, עוד היום!".

בתקופת כיבוש הנאצים בתוניס, הורידו את הקברים שבבית הקברות של "Londre Avenue de", כדי להשתמש בשטח לתותחים נגד מטוסים ולתעלות תת-קרקעיות. כאשר הגיעו לקברו של רבי חי טייב, אחד מהעובדים ידע לקרוא את לשון הקודש ואמר לחברו: "זה קבר של צדיק גדול. אסור לעקור אותו". חברו לא הקשיב לדבריו ונתן מכה עם המקוש על קברו של ר' חי טייב. לפתע פתאום העובד נחבט לקיר ונהרג והקבר נשאר במקומו, עד העברתו לבית הקברות בבורגל.

לפני מספר שנים התחולל מעשה פלא בו ניצל הזמר התוניסאי הנוודע ז'קי סבג מצפת. וכך סיפר: באחד מימי שישי לעת ערב, סמוך לכניסת השבת, נוהג היה לעלות במעלית בניין העירייה, כדרכו, בסיום יום עבודתו. לרוע מזלו נסגרה עליו המעלית ולא פעלה. כל ניסיונותיו לקריאת עזרה עלו בתוהו ונשקפה סכנה ממשית לחייו. בעת מצוקתו פנה לר' חי טייב ונדר- שאם יצא בשלום מהמצב המסוכן בו הוא מצוי, הוא יעשה הכל כדי לא להעדר בהילולות לזכרו. והנה התחולל הנס ובאותו הרגע המעלית החלה לפעול. ז'קי, כולו נרגש, סיפר לידידיו ולבני משפחתו את אשר אירע לו ומאז הוא מקיים את נדרו מידי שנה בשנה.

המקובל יצחק חי טייב זצ"ל: נולד ב"ט כסלו ה'תקג"א (1743). מרבניה החשובים של יהדות תוניסיה. השם 'חי' נוסף לו כדי להבדיל בינו לבין רבי יצחק טייב דודו, שהיה אב בית דין בתוניס וחבר ספרים חשובים, ביניהם "ערך השולחן". שקד על לימוד התורה, בעודו צעיר לימים החל לכתוב חידושי תורה אך רבים מחידושו אבדו בשריפה ומה שניצל מן השריפה ראה אור לאחר סילוקו לשמי רום בספר 'חלב חטים'. הרב התפרסם בשל בקיאותו ברצי הקבלה ותורת הנסתר. כבר בגיל צעיר היה מוערץ וריכז סביבו תלמידים רבים. רבי יצחק חי טייב חי עוני, ועיקר פרנסתו הייתה מנדבות של אנשים אשר הכירו בגדולתו. למרות חוכמתו הרבה ומעריציו הרבים לא זכה לכהן ברבנות או לשמש במשרה רשמית כלשהי, ורק לאחר מותו הפך להיות אחד מרבניה הגדולים של טוניס. **אנשי הקהילה יחסו לרב יכולת לראיית הנגלה והנסתר. היו שטענו כי חולל נסים כמו הורדת גשם, גרימה להתעברות נשים עקרות, ראיית חלומות וקריאת מחשבות.**

ר' יצחק חי בלט בפשטות הליכותיו, תושייה רבה, הבנה מעמיקה של נפש האדם, **חולל נסים ונפלאות והגיע למדרגת ראיית הנולד.** החיד"א העיד כי פגש כ-300 תלמידי חכמים בטוניס (בספרו "מעגל טוב"), בתוכם נערים בני י"ד שנה הקולעים אל השערה ובין אותם נערים היה גם ר' יצחק חי אשר בגיל 14 כבר היה שלם בכל מידותיו.

לאחר הסתלקותו, האומן שהכין את המצבה חרת עליה: "רבי חי טייב מת בשנת ה'תקצ"ו, ולא כתב כנהוג לגבי צדיקים, צדיק הלך לעולמו, או נתבקש בישיבה של מעלה. **באחד הלילות בא רבנו בחלום לאומן זה והקפיד עליו.** האומן הגיב בצעקה בשנתו והרב גער בו, ויאמר: "האם אינך יודע מאמר חז"ל כי צדיקים גם במיתתם נקראים חיים? **עליך לקום מחר בבוקר וללכת לחרות על המצבה את המילה "לא" בין השורות."**

כשכולו נסער, קם האומן והוסיף את המילה "לא" כשהיא תלויה בין השורות. וכתב: "רבי חי טייב (לא) מת בתאריך ה'תקצ"ו. נפטר ב-ט"ז אייר ה'תקצ"ו (1837) בטוניס. חי כ-94 שנים. על שמו נקראו כ-17 רחובות, כוללים ובתי כנסת ברחבי ארץ ישראל וכן חדר לימוד בכותל המערבי. ההילולות לכבודו מתקיימות בשני תאריכים: האחת ב-י"ט בכסלו (יום הולדתו) והשנייה (נפוצה רק לאחרונה) ב-ט"ז אייר (תפארת שבהוד). בהילולות הללו משתתפים מאות אנשים, מדליקים נרות, מספרים מחידושו, מנפלאותיו וממעשי הניסים שהיה עושה בחייו. **מספריו: חלב חטים. בנו: ר' רפאל.**

גביר אחד היה נוהג בכל ליל שבת קדש אחר חצות הלילה, להביא עשרה תלמידי חכמים אל ביתו ללמוד בספר הזוהר הקדוש עד אור הבוקר. כאשר הגיע יומו של אותו האיש להיפטר מהעולם, הוא קרא לבנו וציווה עליו שימשיך להחזיק בכל כוחו במנהג זה. וכן היה, אחרי מותו החזיק בנו במצווה זו.

ויהי היום, יום ערב שבת בימי הסתיו ירד גשם רב. כל הארץ היתה רפש וטיט. עבר רבינו ברחוב ורצה לבוא לבית הגביר. ביתו היה ערוך ומוצע כרים ובגדים נאים לכבוד הת"ח הבאים לילה לביתו כנהוג. מנעלי הרב הנ"ל היו מלאות רפש וטיט. בא הרב לבית הגביר ודרך במנעליו על המצעות ההם, וביקש מהגביר לתת לו חצי זהוב אחד.

הגביר ראה כי הרב כלל את כל המצעים. אולם הוא לא אמר כלום מאחר ולא רצה לבייש את הצדיק ומיהר לתת לו חצי זהוב. לאחר שהצדיק עזב את הבית, ציווה למשרתו להחליף למצעים נקיים. כעבור חצי שעה, שב הרב ושוב הגיע לבית הגביר. וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה. שוב דרך על המצעים ולכלכם, וביקש עוד חצי זהוב מהעשיר ומיהר לתת לו.

לאחר שהרב עזב את ביתו שוב ציווה על משרתו להחליף את המצעים לנקיים. לאחר זמן מה שוב הצדיק הגיע אליו ולכלל את כל המצעים וביקש שוב חצי זהוב. העשיר לא יכל להתאפק וכעס על הרב ושאל: **"מדוע ככה עשית זה שלוש פעמים? למה לא שאלת בראשונה לתת לך זהוב וחצי עוד שללכת שלוש פעמים את כל המצעים?"** ובכל זאת נתן לו עוד חצי זהוב אחר.

הרב יצא מבית העשיר. כאשר הגביר הלך לישון, ראה בחלום את אביו כועס עליו מאוד ואמר לו: "איך ביישת את נפש הרב בכעסך? ועתה בני דע לך, **כי אם אין אתה מבקש לך מחילה מאת הרב בטרם תזרח השמש- היך מת! חיש מהר, כי כן יצא המשפט מבית דין של מעלה!"** הגביר התעורר בבעתה הביט בשעון וראה כי כעת שעת חצות לילה.

קרא למשמשו להזמין את האנשים לבוא אל הבית כמנהג. ואמר לו לקרוא גם לרבינו כדי לבקש ממנו מחילה לפני שתזרח השמש. הלך המשמש וקרא לאנשים כאשר ציווה עליו העשיר. האנשים באו לביתו והנה הגביר רואה כי הרב חי טייב לא בא איתם. כעס העשיר מאוד על משמשו ואמר לו: "הלא צויתך לקרוא לרב, ואיפה הוא?" ענה לו המשמש: "קראתי לו ראשון. אבל הוא לא בא".

אמר לו הגביר: "שוב מהר לקרוא אליו שנית". הלך המשמש ופגש את רבינו בדרך בדרכו לבית הגביר. אמר לו המשמש: "כבוד הרב, הלא קראתי לך ראשון, ולמה איחר כבודו לבוא אחרון? האדון שלי כעס עלי מאוד על כך שכבודו לא היה בתוך הבאים, וחשב שלא קראתי לכבוד תורתו". ענה לו הרב: **"תאמר לאדוניך, אל ירא ואל יפחד כי עוד לא זרחה השמש"**.

המשמש לא ידע מאומה מחלום אדוניו, ותמה על התשובה ושאל: "מה החידה הזאת אשר חד אדוני?" השיב לו הרב: "פתרון חידתי ידע אדוניך". המשמש חזר לבית אדונו וסיפר את תשובת הרב לגביר והאדון הבין כי על רבינו שורה רוח-הקדוש. ברגש שרבינו הגיע הגיע לבית, העשיר נפל לרגליו והתחנן שימחל לו על אשר פגע בכבודו. רבינו מחל לו בלב שלם.

המקובל יצחק חי טייב זצ"ל: נולד ב"ט כסלו ה'תקג"א (1743). מרבניה החשובים של יהדות תוניסיה. השם 'חי' נוסף לו כדי להבדיל בינו לבין רבי יצחק טייב דודו, שהיה אב בית דין בתוניס וחבר ספרים חשובים, ביניהם "ערך השולחן". שקד על לימוד התורה, בעודו צעיר לימים החל לכתוב חידושי תורה אך רבים מחידושי אבדו בשריפה ומה שניצל מן השריפה ראה אור לאחר סילוקו לשמי רום בספר 'חלב חטים'. הרב התפרסם בשל בקיאותו ברצי הקבלה ותורת הנסתר. כבר בגיל צעיר היה מוערץ וריכז סביבו תלמידים רבים. רבי יצחק חי טייב חי עוני, ועיקר פרנסתו הייתה מנדבות של אנשים אשר הכירו בגדולתו. למרות חוכמתו הרבה ומעריציו הרבים לא זכה לכהן ברבנות או לשמש במשרה רשמית כלשהי, ורק לאחר מותו הפך להיות אחד מרבניה הגדולים של טוניס. **אנשי הקהילה יחסו לרב יכולת לראיית הנגלה והנסתר. היו שטענו כי חולל נסים כמו הורדת גשם, גרימה להתעברות נשים עקרות, ראיית חלומות וקריאת מחשבות.**

ר' יצחק חי בלט בפשטות הליכותיו, תושייה רבה, הבנה מעמיקה של נפש האדם, **חולל נסים ונפלאות והגיע למדרגת ראיית הנולד.** החיד"א העיד כי פגש כ-300 תלמידי חכמים בטוניס (בספרו "מעגל טוב"), בתוכם נערים בני י"ד שנה הקולעים אל השערה ובין אותם נערים היה גם ר' יצחק חי אשר בגיל 14 כבר היה שלם בכל מידותיו.

לאחר הסתלקותו, האומן שהכין את המצבה חרת עליה: "רבי חי טייב מת בשנת ה'תקצ"ו, ולא כתב כנהוג לגבי צדיקים, צדיק הלך לעולמו, או נתבקש בישיבה של מעלה. **באחד הלילות בא רבנו בחלום לאומן זה והקפיד עליו.** האומן הגיב בצעקה בשנתו והרב גער בו, ויאמר: "האם אינך יודע מאמר חז"ל כי צדיקים גם במיתתם נקראים חיים? **עליך לקום מחר בבוקר וללכת לחרות על המצבה את המילה "לא" בין השורות."**

כשכולו נסער, קם האומן והוסיף את המילה "לא" כשהיא תלויה בין השורות. וכתב: "רבי חי טייב (לא) מת בתאריך ה'תקצ"ו. נפטר ב-ט"ז אייר ה'תקצ"ו (1837) בטוניס. חי כ-94 שנים. על שמו נקראו כ-17 רחובות, כוללים ובתי כנסת ברחבי ארץ ישראל וכן חדר לימוד בכותל המערבי. ההילולות לכבודו מתקיימות בשני תאריכים: האחת ב-י"ט בכסלו (יום הולדתו) והשנייה (נפוצה רק לאחרונה) ב-ט"ז אייר (תפארת שבהוד). בהילולות הללו משתתפים מאות אנשים, מדליקים נרות, מספרים מחידושי, מנפלאותיו וממעשי הניסים שהיה עושה בחייו. **מספריו: חלב חטים. בנו: ר' רפאל.**

באחד מלילות החורף נערך ברית-יצחק בבית אחד הרבנים. נאספו מספר רבנים בבית-היולדת ללימוד גמרא במשך כל אותו לילה. בין הרבנים נוכח אורח, מקובל שהגיע מירושלים עיר הקודש. לאחר מספר שעות של לימוד, **שני אנשים נשאו שיכור, נעליו היו מלאים בוץ.** הם הניחו אותו על המיטה **ויצאו לאחר שנשקו את ידיו בכבוד רב.**

האורח, ניסה לתהות על מהותו של השיכור ושאל מדוע כיבדו אותו. הרבנים אמרו **שצריך מאוד להיזהר בכבוד השיכור, ואדם זה מגדולי הדור.** כעבור שעות, התפכח משנתו, ושאל את הרבנים שנכחו במקום: "כמה דפים למדתם?" לאחר שענו לו, ביקש שיחזרו על הלימוד כדי שיוכל לשמוע את פלפולם. האורח מירושלים טען כי אין באפשרותם לחזור על לימודם, היות והפלפול היה ארוך מאוד. אולם השיכור פנה אל המקובל מירושלים **וביקש לשמוע מעט מתחילת הסוגיה הראשונה שלמדו.**

דקות ספורות לאחר שהתחילו את הסוגיה בשנית, **שאל השיכור שאלה קשה במיוחד.** הקושיה היתה חזקה במיוחד. מאחר ולא ידע להשיב, התנצל ואמר כי נזקק הוא לנקביו ויצא החוצה. לאחר מספר דקות חזר האורח, וענה תשובה. רבינו השיב שיפה ענה וכי התרוץ הוא אמיתי, אולם יש לו עוד קושיה. **והקשה קושיה קשה יותר מהשאלה הראשונה.** האורח ששוב לא ידע לענות התנצל בשנית ואמר ששוב הוא נזקק לנקביו. ו לאחר מספר דקות שב האורח ובפיו תשובה לקושיה השנייה. רבינו שיבח את התשובה ושאל בשלישית.

הקושיה השלישית הייתה קשה מן השניים הראשונות. האורח שלא ידע מה לענות, התנצל בשלישית ופנה לצאת בחוץ. ואז פנה השיכור ואמר: **"מחילה מכבודו, לא יצא החוצה ואל יטריח את אליהו הנביא בקושיה זו, הגם שאליהו הנביא ענה לך על שתי הקושיות הקודמות, על קושיה זו לא ידע להשיב!"** ואז נדהם האורח לגלות מי הוא האדם הנמצא לידו וביקש את קרבתו ופנה אליו בבקשת סליחה על שלא כיבדו בכבוד הראוי לו.

הסיבה שרבינו נהג בשיכרות נעוצה בשל מעשה נורא שהתרחש. **בצעירותו, שקד ימים ולילות ולא שיחק בחוץ כילדים בני גילו.** הרב **הסתגר בעליית הגג. למד וכתב את חידושי תורתו.** אימו, פנתה מספר פעמים לבנה וביקשה ממנו שיצא מהבית ויהיה ככל הילדים. אולם הרב המשיך בדרכו. **כך נמשך הסיפור כשלוש שנים.** בצר לה, דיברה עם שכנתה. השכנה, היתה רעת עין וקנאה ברבינו. היא הציעה עצה אכזרית ואימה: **"אין זה הגיוני שילד ישאר בבית ולא יצא החוצה. עליך להכריח אותו לצאת. ועל כן עצתי לך: עלי לעליית הגג, קחי את כל כתביו והשליכי אותם לתנור. לאחר שתשרפי אותם, אין ספק כי בנך יתייאש מלימודו ואז הוא יצא לשחק ככל הילדים."**

האם שהיתה תמימה, עלתה לעליית הגג והשליכה את כל הדפים היישר לתנור כעצת אותה שכנה אכזרית. כאשר הבן גילה את המתרחש, הוא החל בוכה מרה על כל תורתו שאבדה. שלוש שנים שהוא עמל וכותב חידושי תורה, והנה, ברגע קטון, הכל הלך לאיבוד. אי אפשר היה לנחמו, צערו היה רב. אימו התחרטה, אולם זה היה לאחר מעשה, ואי אפשר היה להשיב את המצב לקדמותו. **מאותו יום, היתה מתמכר לטיפה המרה.** בכל עת שהיה נזכר בשרפה שאחזה את חידושי תורתו, היה מתמלא בעצבות נוראה, והיה פונה לטיפה המרה בכדי שישכח מעט מהצער שאוחז אותו ועל כל חידושי התורתה שאבדו ואין להם תחליף. כך היה מעשיו יום ביומו.

הרב הגאון רפאל אליהו עבו זצ"ל: נולד בצפת בשנת ה'תרע"ג (1913). בצעירותו למד בישיבות 'רידב"ז', 'תפארת ישראל' ו-'פורת יוסף'. גאון עצום ורב בישראל, **חסידי קדישא באורחות חיים** (בין מייסדי חברת "תענית דיבור" העולמית, לעת זקנתו נהג בפרישות רבה והרבה בתעניות כל שני וחמישי), מגאוני הספרדים בדורנו. **הרביץ תורה במשך עשרות שנים במסירות נפש גדולה במרוקו ובארץ ישראל** (בביהכ"ס "מוסיוף" שבשכונת הבוכרים. בטבריה וברמת גן בביה"כ "מקור חיים" שבנחלת גנים).

יסד את מוסדות "אוצר התורה" ברחבי מרוקו (רשת חינוך שמנתה למעלה מ-8,000 תלמידים ושימש כמפקח ראשי). בשנת תשי"ח נתמנה לראב"ד הרבני האזורי בחיפה. בשנת תשכ"א קיבל מינוי של ראב"ד בת"א-יפו ובשנת תשמ"א נבחר לכהן כחבר בית הדין הגדול בירושלים וכיהן בו עד יום פטירתו. נפטר ב-ט"ז אייר ה'תשמ"ג (1983) במיתת נשיקה' בהיותו **בצום בזמן קריאת-שמע של תפילת ערבית**. חי כ-70 שנים. ציונו בבית העלמין 'נחלת יצחק' בתל אביב.

אביו: הגאון ר' יהודה (מרבני צפת). **סבו:** הגאון ר' אברהם חי (רבה הראשי של צפת). **מרבותיו:** הגאונים ר' דב מאיר רובמן. ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **מתלמידיו:** הגאונים ר' שלמה שלוש (רבה של חיפה), ר' יוסף אוחנה (רבה של קרית מוצקין), ר' יהודה עדס (ראש ישיבת 'קול יעקב' בירושלים).

בספר 'אורח צדיקים' של ידידו ר' דניאל אלול מביא את הסיפורים הנפלאים בשם נכדו, ר' מרדכי בן דוד, ראש מוסדות "מורשת רפאל" בחיפה המספר על סבו הגדול: כאשר היה רבי רפאל עבו צעיר, לל בשליחותו במרוקו להקים תלמודי תורה וישיבות "אוצר התורה", עשה הצדיק כנס גדול לעשירי העם היהודים, שם דרש להם בנושא חשיבות התורה וביקש מהם לתרום כפי יכולתם, כדי להעמיד את הישיבות על מכונם. בין כל העשירים ישב אחד מגדולי פרנסי הקהילה שבעיר. לאחר כרבע שעה ביקש העשיר מהרב הצדיק רשות ללכת לביתו, **כדי לתת לבנו החולה במחלה מסוכנת תרופה, הנמצאת אצלו, שהביאה מהרוקח**. ענה לו הצדיק ר' רפאל: "אם תלך, בטוחני, שאף אחד לא יתרם ברחבות הלב. אבקשך להישאר - ובזכות כך לא יאונה לילדך כל רע".

נשאר העשיר בלית בררה, ואולם לאחר זמן מה שוב ביקש מר' רפאל רשות ללכת לבנו לתת לו את תרופתו. שוב ענה לו הצדיק: **"אם תישאר כאן - לילדך לא יאונה כל רע!"** כעבר זמן, בפעם השלישית, ביקש העשיר מהרב רשות ללכת לביתו לתת לבנו את התרופה. אמר לו הרב: **"הלא כבר הבטחתיך לילדך, לא יקרה דבר אם תישאר"**. עשה העשיר כמצוות הרב.

והנה, כעבור שעה קלה, **ראה העשיר את הרוקח, שממנו קנה את התרופה - כולו מבוהל ומרוגש, רץ במהירות לעבר העשיר**. "האם נתת לילדך את התרופה שהכנתי לו?" שאל הרוקח בבהלה. "לא", ענה העשיר, "הרב ביקשני להישאר פה עד לסוף הכנס". "ברוך ה'", קרא הרוקח בשמחה, **"התבלבתי במרשם, שנתתי לך, והתרופה לא הייתה כלל תרופה אלא רעל מסוכן ביותר, שהיה ממית את בנך"**. קם העשיר בהתרגשות ונישק את ר' רפאל עבו. מאז נקרא רבנו בפי כל: **"המלאך רפאל"**.

רבי שלמה מלכה היה חולה בעיניו שנים ארוכות. הוא הלך לרופאים רבים, שנתנו לו תרופות שונות עד שגרמו לו רחמנא ליצלן. לעיוורון. הלך ר' שלמה אל הצדיק ר' רפאל עבו ובקש ממנו בתחנונים שיתפלל ויעשה תיקון כדת וכדין בבכיות ותחנונים. **והנה נס! בבוקר החל ר' שלמה הפצרות רבות נענה לו**. וכינס עשרה אנשים יראי שמים. ועשה לו תיקון כדת וכדין בבכיות ותחנונים. **והנה נס! בבוקר החל ר' שלמה מלכה לראות בעיניו!!!** הלך ר' שלמה לרופאים, ואמר להם: **"ראו זכותם של צדיקים עד היכן היא מגעת! הנה ריפא אותי הצדיק רבי רפאל עבו. ללא תרופות"**. התחילו הרופאים לעשות לו בדיקות וטפולים שונים. כדי להבין כיצד התרפא מהעיוורון שלו. עד ששוב, ה' ישמור גרמו לעיוורונו. שוב חלה רבי שלמה את פני הרב הצדיק עבו בבקשה שיברכו לרפואה שלמה מעיוורונו. אולם הצדיק אמר: **"נס לא מתרחש כל פעם"**, ודחה את בקשתו. ומאז נשאר הרב מלכה ל"ע סגי נהור.

יפר ר' יהודה עדס מעשה שהיה עם רבנו, אשר עין בעין ראו כי רוח- הקודש שורה עליו: פעם אחת בשבתו בבית הדין בתל אביב כאב"ד, בא אליו זוג כדי להתגרש, והיה סכסוך כספי ביניהם. ר' רפאל הציע להם ללכת לביתם ולהסתדר ביניהם על הפרשה הכספית, ואחר כך לשוב ולהתגרש. לאחר כמה ימים הגיעו השנים לבית הדין להתגרש, באומרם, כי כל העניינים הכספיים סודרו לשביעות רצונם. כשבא רבי רפאל לסדר עבורם את הגט, למרות שלא נראתה שום סיבה לא לגרשם, שלחם לביתם וביקשם לחזור למחרת. לאחר צאתם של בני הזוג הסביר ר' רפאל לדיינים, כי הוא מרגיש שמשהו כאן אינו כשורה. מיד שלח שליח לבית האשה לשאול אותה, האם באמת היא מסכימה להתגרש. ולהפתעת השליח ענתה האשה, **שהיא בכלל לא מסכימה להתגרש - וכל הסכסוכים הכספיים נותרו בעינם. וכלל לא באה לבית הדין...** למחרת, כשבא הזוג להתגרש, פנה ר' רפאל לאשה ותבע ממנה בתקיפות לומר את האמת, האם היא אשתו של המגרש. האשה נשברה והבינה, שהמזמה נתגלתה והודתה, שאין היא האשה כלל ורק תמורת כסף הסכימה להציג את עצמה כאשתו של המגרש, על מנת שיוכל לתת גט.

יפרה הרבנית, אשת רבינו, שפעם אחת בלילה הקיצה משנתה והלכה לחדרו של הצדיק. והנה ראתה לתדהמתה **אש מסביב לרב כשהוא יושב במרכז ולומד תורה**. נבהלה הרבנית וקראה: "ר' רפאל מה קרה?" "הבחין בה ר' רפאל. הרגיעה ואמר: "אל תפחדי". והאש כבתה מאליה. ביקש ממנה ר' רפאל לא לספר דבר זה לאף אחד. ואכן הרבנית נצרה סוד זה עד לפטירתו.

הגאון הרב אליהו קלצקין זצ"ל - נולד ב-כ"ב אב ה'תרי"ב (1852) באושפול שפלך קובנה של רוסיה (ליטא). מצד אביו ממשפחת רבנים מיוחסת. מסופר שאמו, שהייתה אף היא ממשפחה מיוחסת, שרפה את מגילת היוחסין שלה, כדי שבניה לא ייסמכו על יחוסם אלא יקפידו להקדיש את כל זמנם ללימוד תורה. **בהיותו בן ארבע-עשרה שנים בלבד כבר התפרסם כעילוי וכבקי בכל הש"ס.**

בשנת ה'תרל"ה (1875), כשהיה בן 23, עבר בעקבות חמיו לפטרבורג. שם התגרש רבינו ועזב את פטרבורג, כשהוא מותיר בידי אשתו את בנו ושתי בנותיו. בשנים ה'תרל"ה-ה'תרל"ו (1875-1876) למד ב'קבוץ הפרושים' באיישישוק (שם למדו אותם אנשים שיקלו ללמוד באופן רצוף במשך תקופה ארוכה ללא הצורך לחזור לביתם). בשנת ה'תרמ"א (1881) התמנה למשרה רבנית ראשונה, בעיירה ברז'י (קרטוז-ברזה) שבגרוזדנה. בשנת ה'תרנ"ג (1890) בחרה בו קהילת טיקטין לרב, אך הוא סירב לכתב הרבנות, שנשלח אליו. בשנת ה'תרנ"ב (1892) נבחר כרבה של לובלין, אך מסיבה מסוימת לא התמנה. משנת ה'תרנ"ד-ה'תע"ר (1894-1910) שימש כרבה של מריאמפול. בשנת ה'תע"ר (1910) התמנה כרבה של לובלין.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה היה פעיל מאוד במתן היתרי עגונות, לאלמנות המלחמה הרבות. בשנת ה'תרפ"ה (1925) לאחר פטירת אשתו השניה, עזב בחשאי את לובלין מחשש שלא יאפשרו לו לעזוב, וכך עלה לארץ דרך וינה והשתקע לירושלים. הגאון הרב יוסף חיים זוננפלד מינה אותו לעמוד בראש ישיבת 'אוהל משה' וכחבר בית-הדין הגדול. **גאון בבבלי ובירושלמי ונושאי כליהם בכל חדרי התורה. שקידתו העצומה הייתה מופלאה. למד ימים ולילות. ענוותן ושפל ברך. מזקני יחידי גאוני הדור.** נפטר ב-י"ז אייר ה'תרצ"ב (1932). ציונו בהר הזיתים בירושלים בסמוך לציונו של המהרי"ל דיסקין. חי כ-80 שנים. רבני ירושלים הכריזו על ביטול מלאכה וקהל גדול ליווה אותו בדרכו האחרונה.

אביו: ר' נפתלי הירץ. **אימו:** מרת חיה שרה (בת ר' זאב וולף מאושפול). **נשותיו:** בתו של ר' נחמן יעקבסון משקלוב (זיווג ראשון), מרת ליבָה יְנִטָה (זיווג שני- בת ר' ברוך מרדכי ליבשיץ, מח"ס 'ברית יעקב' ורבן של סמיאטיץ, וולקוביסק, נובהרודוק ושדליץ. נישא בר"ח אלול ה'תרל"ו), האלמנה מרת מושא חן (זיווג שלישי- בת ר' חיים יוסף). **ילדיו:** מזיווג ראשון- בן ושתי בנות. מזיווג שני- הרב ד"ר יעקב. **מספריו:** **יאבן הראשה יאבן פנה ידבר הלכה ימילואים לדבר הלכה יחיבת הקדש ידברים אחדים ימילואי אבן ימילואת אבן אמרי שפר ידבר אליהו.**

רבינו שמר כעל בבת עינו על כל החידושים שכתב. פעם אחת נאלץ לנסוע לזורשה ולקח עימו תיבת בדיל מלאה בכתב ידו, המכילה כאלפיים דפים מלאים בחידושויו. רבינו שמר עליהם בשבע עיניים כשהוא מניח את התיבה בסמוך אליו כשמבטו כל הזמן לעבר התיבה ואינו משאיר אותה לרגע אחד ללא השגחה. בהיותו בדרך ברכבת עוררה התנהגותו חשד כי בתיבה טמון ממון רב. גנבים ברכבת הצליחו להסיח את דעתו וגנבו את התיבה וברחו משם. כשהשגיח בדבר, הצטער על כך מאוד על אובדן החידושים. בצר לו פרסם מודעות בעיתונים השונים והציע פרס גדול למוצא. **בפועל הצליח למצוא רק מספר מועט של קטעים מכתב היד בחנויות של מוכרי סדקיות, שקנו את פיסות הנייר לשימוש בכריכת ספרים.**

שקדנותו של רבינו הייתה מופלאה ביותר. בבחירתו שקד על התורה כשמונה עשרה שעות ביממה ובזקנותו כחמש עשרה שעות ביממה. ביטול זמן היה כעוון פלילי בעיניו, וכל מטרת הלימוד הייתה חתירה להגיע לאמת.

לטובת הציבור מצא רבינו לנכון לקנות בקיאות מופלאה מקיפה ברפואה (ומי יעמוד בסוד קדושים). והרופאים המומחים בעיר היו מבקשים לא אחת להתייעץ עימו ושואלים לחוות דעתו במקרים קשים, בהם התקשו להחליט, מהו הטיפול המתאים ביותר לחולה. לשם כך הוא השיג ספרי רפואה שונים ושפות שונות כדי להתעדכן ברפואה. הוא למד כשבע לשונות זרות: יוונית, רומית, גרמנית, צרפתית, אנגלית, רוסית ופולנית. מאחר שלא רצה שלימוד השפה יהיה על חשבון לימוד תורה, לפיכך רק לאחר שהשלים את חוק לימודיו, יותר מחמש עשרה שעות ביממה, לפני השינה, במשך זמן קצר פתח מילון ושיין אותו דף אחרי דף. היות והתברך בזיכרון מופלא, עד מהרה למד את השפה וכך יכל לעזור לחולים.

למרות ידיעותיו המקיפות וגאוניותו הרבה ברח מן הכבוד כמי שבורח מפני האש. **היה כועס, על מי שחשב שהוא צדיק ותפילותיו פועלות ישועות.** שקל כל מילה, לפני שדיבר. עקב שקידתו בתורה, התנה טרם הסכים לשמש כרבה של לובלין, שיפנו אליו אך רק בשאלות החמורות, כדי שלא להפריע לו מלימודו מעבר מכך.

ויפר הגאון רבי שמואל הלוי שולזינגר זצ"ל: רבינו היה מפורסם כבעל זיכרון מופלג מאוד. סיפרו תלמידי חכמים, כי פעם אחת בהליכתו בסמטאות העיר העתיקה שמע שני ערבים מדברים ביניהם שיחה סוערת אודות היהודים. רבינו לא הבין את השפה הערבית, אבל בכוח זיכרונו המופלא יכול היה לצטט את המילים, שנאמרו במבטא שלהם גם ללא הבנת השפה.

רבינו חזר על דבריהם באוזני אחד מיהודי ירושלים, שהכיר את השפה. הלה הזדעזע לשמוע, כי הערבים מתכננים לבצע פוגרום ביהודי העיר מיד הובא העניין בפני מושל העיר והחלו בהצלה ובקידום פני הרעה, והיהודים ניצלו בסייעתא דשמיא (מוסף שב"ק יתרו ע"א)

הרב המקובל יחזקאל לנדא סג"ל זצ"ל הידוע כנודע היהודה: נולד ב-י"ח חשוון ה'תע"ד (1713) בעיר אפטא. משפחתו מתייחסת לרש"י הקדוש. בילדותו למד עם אביו וכבר בתקופה זו פלפל בתורה עם הגאון ר' משה יעקב (רבה של אפטא). בהמשך למד עם ר' יצחק אייזיק סג"ל ובגיל בר-מצווה עבר לרליז בברודי. שם למד גם תנ"ך וקבלה. לאחר נישואיו בגיל 18 התגורר תקופה קצרה בדובנה ובהמשך עבר לברודי. בגיל 20 התמנה כאב"ד באחד מארבעת בתי הדין בברודי. בשנת ה'תק"ה (1745) החל לשמש כאב"ד ביאמפולה. שם יסד ישיבה ותלמידים רבים הגיעו ללמוד אצלו. בשנת ה'תקט"ו (1755) שימש כרבה של פראג, תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. דרשן מעולה. גאון בנגלה ובנסתר. בעל מתק שפתיים. נפטר ב-י"ז אייר ה'תקנ"ג (1793). חי כ-80 שנים. ציונו בפראג. בנו, ר' שמואל מילא את מקומו ברבנות פראג. בצוואתו נמצא כתוב בכתב ידו לבל יזכירו הסופדים אותו לא בשם צדיק ולא בשם חסיד ושלא לבנות אוהל על קברו רק מצבת אבן אחת, ולא יעלה מחירה יותר מח"י זהובים.

סבא (מצד האב): ר' צבי הירש. **אביו:** ר' יהודה (פרנס קהילת אפטא ומנהיג בוועד ארבע ארצות). **אימו:** מרת חיה (בת ר' אליעזר, אב"ד דובנא ונכדת ר' אברהם יהושע השיל מקראקא). **אשת:** מרת ליבא (בת ר' יעקב מדובנה). **רבותיו:** הגאונים אביו, ר' יהודה, ר' יצחק אייזיק סג"ל מלודמיר, ר' משה יעקב (אב"ד באפטא). ר' יצחק מהמבורג. ר' חיים צאנזר-קבלה. **מתלמידיו:** הגאונים ר' אברהם דנציג (מח"ס חיי אדם), ר' דוד דייטש (מח"ס אוהל דוד), ר' אליעזר פלקלס (מח"ס תשובה מאהבה), ר' בצלאל רנשבורג (פרשן תלמוד). **ילדיו:** ר' יעקב, ר' שמואל, ר' ישראל. **מספריו:** **ינודע ביהודה** - שו"ת **ידרוש הספד ישבח והודאה** - דרשות **ימראה יחזקאל** - הגהות על הש"ס **צינו לנפש חיה** - חידושים על מסכתות ברכות, פסחים וביצה **ידגול מרבבה** - הגהות על שו"ע **אהבת ציון** - דרשות על הש"ס **ידרוש לצינו** - דרושים בהלכה **ידרושי הצל"ח** - דרשות באגדה.

השעה הייתה שעת בוקר מוקדמת מאוד. תושבי יאמפולה נמו את שנתם. מחוץ לביתו של רבינו המתינה כרכה. רבי יחזקאל וחתנו הנאמן ר' יוסף יצאו בשקט מן הבית ועלו על הכרכה. "לפראג!" הורה רבי יחזקאל לעגלון. לאווירת החשאיות שאפפה את הנסיעה היו שתי סיבות: האחת, כדי שבני יאמפולה לא ידעו על היציאה מעירם, ושנייה, כדי שבני פראג לא יידעו על הכניסה לעירם. הדבר אירע בחורף ה'תקט"ו. **קהילת פראג שיגרה אל רבינו הזמנה לשבת על כס הרבנות בעיירה.** ההצעה דיברה אל ליבו של הצדיק, אך אף שהחליט להיענות לה ביקש לעמוד מקרוב על אופי העיר ויושביה. לכן סבר רבינו כי מוטב לו לבקר בה כאלמוני, וגם לא להסב דאגה מיותרת לבני יאמפולה. כעבור זמן הגיעו ליעדם. רבינו הורה לעגלון למצוא אכסניה צנועה, כדי שזהותם לא תיחשף. התפללו השניים שחרית, סעדו סעודת בוקר ושקעו בלימוד. לעת צהריים פנה רבינו לחתנו: **"צא-נא, ר' יוסף, לעיר. פקח עיניך לראות אם יראי-שמים תושביה, או חלילה פורקי-עול. הטה אוזניך לשמוע אם יודעי-ספר האנשים או שמא בורים ועמי-הארצות הם"**.

רבינו הררה קמעה והוסיף: **"אין כוונתי שתלך אל יושבי ביהמ"ד, שכן אלה בוודאי יראים ושלמים והוגים בתורה. בדוק בקרב תושבי העיר הפשוטים, בין אנשי העמל, המתפרנסים מיגיע-כפיהם. מהם נוכל לעמוד על טיבה של העיר"**. ר' יוסף. התהלך ברחובות העיר, מחפש הזדמנות להתוודע לאנשיה. אלא שהכול נחפזו לענייניהם והוא לא הצליח לפתח שיחה עם איש. בינתיים חשכה ירדה על רחובות הגטו היהודי של פראג. ר' יוסף התהלך מכאן לשם, מתוסכל מאי-הצלחתו למלא את השליחות שהטיל עליו חותנו.

לפתע הבחין באור הבוקע מבית-מזיגה. "אולי מכאן תצמח ישועתי", קיווה. נכנס פנימה והזמין כוסית משקה, כדרך המקום. הוציא ספר קטן מחיקו בעוד עיניו בולשות לצדדים. כעבור רגע נכנס לבית-המזיגה יהודי שחזותו החיצונית העידה עליו כי חייט הוא. "שומע היש'ל?" המוזג פנה לחייט, **"תמיהה גדולה היא בעיני על הרמב"ם בפרק א' מהלכות גזלה ואבדה, האומר דברים הנראים סותרים את הגמרא שלמדנו לא-מכבר בשיעורו של ר' אברהם!"**. כך בעודו ממלא את כוסו של החייט, התפתחה בין השניים שיחה תורנית ערה. אדם נוסף, לייב שמו, שאף הוא נראה כבעל-מלאכה בסוף יום עמל, הצטרף עד מהרה לדין וחיווה את דעתו בסוגיה. אחרים מיושבי בית-המזיגה לא נשארו אדישים לוויכוח המתלהט והצטרפו אליו גם-כן. ר' יוסף, שישב כל העת מן הצד, שמר על שתיקה והוסיף לעקוב אחר הנעשה - ממתין לראות איך ייפול דבר. "רבתי!", קרא לפתע אחד מבני החבורה, **"עוד מעט יבוא יענק'ל. הוא ידע להכריע בוויכוח"**.

כעבור מספר דקות נכנס פנימה איש גבה-קומה, יענק'ל, שומר הלילה. לאחר ששתה כוס משקה ביקש מההנוכחים להרצות את דבריהם. יענק'ל הקשיב לדבריהם. לאחר מכן, בקול שקט ובוטח, החל להשליט סדר בדברים: **הפריד בין הדבקים, דקדק בפרטים, העמיד את דברי הרמב"ם על מכוונם ועקר מן היסוד כל אפשרות לסתירה מהגמרא. יושבי בית-המזיגה הביטו ביענק'ל בהערצה.** כעת ר' יוסף ידע כי יכול הוא לשוב אל חותנו ובפיו תיאור נאמן של יהודי פראג הפשוטים - **"אנשי העמל המתפרנסים מיגיע-כפיהם"**.

עם שובו לאכסניה סיפר לחותנו דברים כהווייתם. רבי יחזקאל הקשיב לדברים בפנים נוהרות. "אכן, לא הייתה הפרזה בתיאורה של פראג באוזניי", הפטיר. כעבור שעה קלה של הרהורים רבי יחזקאל שינה את טעמו ואמר: **"כעת כבר ברור לי מעל כל ספק כי עיר ראויה היא פראג. אלא שעתה נשאלת שאלה הפוכה - האומנם אני ראוי לפראג? עיר שאפילו בעלי-המלאכה שלה אנשי-תורה מובהקים הם, ייתכן כי זכאים הם לרב בעל שיעור-קומה אמיתי!"**. למחרת בבוקר נפגש רבי יחזקאל עם פרנסי העיר. אלה נדהמו כשנודע להם כי יממה תמימה שהה הגאון בעירם והם לא ידעו כלל. העלה לפניו רבי יחזקאל את תהיותיו בדבר התאמתו לכהן כרב העיר. **התפעלו הפרנסים מן הענווה הכנה של מי שגאונותו בתורה נודעה בכל רחבי העולם היהודי. רק לאחר שפרנסי העיר הרבו עליו הפצרות באומרם כי אין מתאים וראוי ממנו לפראג - נאות רבי יחזקאל לכהונה. קרוב לארבעים שנה כיהן ברבנות פראג, עד פטירתו.**

האדמו"ר רבי מרדכי טברסקי מרחמסטריווקה זצ"ל הי"ד - נולד בשנת ה'תקצ"ט (1838). לאחר פטירת אביו ב-ד' ניסן ה'תרנ"ה (1895) התמנה כאדמו"ר השני לשושלת רחמסטריווקה ושימש בתפקיד זה כ-35 שנים. בשנת ה'תרס"ו (1906) עלה לארץ ובבואו החליט להתנהג כאדם פרטי. מכריו דאגו לסדר לו תמיכה כספית נאה, אך הלה נטל רק את הנחוץ לקיומו, ובכל ערב חג חילק את הפרש הכסף לכמאתיים עניים.

למרות זאת התקבל כאדמו"ר הראשון מרחמסטריווקה-ירושלים. כונה 'רבי מוטלה'. נודע בתפילותיו 'השתפכות הנפש' ורבים נהרו כדי לחזות בו בתפילותיו. התפרסם כאדם פיקח וחסידיו שהיו סוחרים הרבו להתייעץ עמו בענייני עסקים וממונות. בהוראתו של אביו עסק בחריטה וגילוף בכסף ובנחושת. עסק בתורת החסידות. קנה בקיאות רבה בש"ס ובפוסקים ונחשב לעילוי ולידען. **רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש.**

אהב את הארץ אהבה עזה, ומעת עלייתו, סירב לעזובה. אף בימי מלחמת העולם הראשונה, כשהפצירו בו לחזור לחו"ל, הגיב "מוטב לי לסבול ובלבד שלא אצטרך, חס וחלילה לעזוב את הארץ". ב-ט"ז ניסן ה'תר"פ (1920) היום הראשון למאורעות תר"פ בעת שחזר מביקורו בכותל המערבי הותקף בידי ערבים ונפצע קשה ואושפז בבית הרפואה. לאחר כחודש התבקש לבית-עולמו. נפטר ב-י"ז באייר ה'תר"פ (1920). בעת הלווייתו הוכרז על ביטול מלאכה ברחבי העיר, והספידוהו רבנים מכל קצוות הקשת וכחמשת אלפים איש ליוו אותו למנוחתו האחרונה.

בתקופת שלטון הירדני נהרסו כל המצבות בחלקה. כיום ניתן לראות באוהל רחמסטריווקה רק את המצבות המשוחזרות של האדמו"רים, **אולם בפינה ניצב לו שבר של מצבתו של ר' מרדכי, שנחקקה על עמוד מבנין עתיק.** חי כ-68 שנים. ציונו בהר הזיתים בחלקת החסידים באוהל אדמו"רי רחמסטריווקה. את מקומו באדמו"רות בירושלים מילא אחיו, ר' מנחם נחום.

סבו: האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי (האדמו"ר השני לחסידות צ'רנוביל-המגיד מצ'רנוביל). **אביו:** האדמו"ר ר' יוחנן (אבי שושלת חצר החסידות רחמסטריווקה). **אמו:** מרת חנה (בת ר' פנחס מקולק בן ר' זאב וולף מז'טומיר). **נשותיו:** מרת מרים (זיווג ראשון- בת ר' דוד מטולנא שהיה דודו- נפטרה בדמי ימיה בשנת רתרכ"ב), מרת טראנא (זיווג שני- בת ר' חנינא ליפא שפירא מז'טומיר), מרת ציזיא חנה (זיווג שלישי- בת ר' דוד מטולנא). **ילדיו:** האדמו"ר ר' משה (אדמו"ר מרחמסטריווקה-אודסה), האדמו"ר ר' פנחס מאוסטילא הי"ד (כיהן באוקראינה. נרצח בשואה בשנת ה'תש"ג, חמיו האדמו"ר רבי ישכר דב מבעלז).

יפר הרב החסיד ר' מנחם מענדל בריכטער, שבדידיה הוא עובדא: 'פעם פרצה בירושלים מחלת הטיפוס ל"ע והשאירה אחריה חללים רבים. גם אני חליתי ל"ע במחלה. והלך אבי עם קוויטל לרבינו, שיפעל עבורי לישועה, רבינו לקח את הקוויטל וקראו, אח"כ גללו ופשטו וקראו עוד הפעם ושוב גללו, כן עשה ג' פעמים, אחר כך אמר לו: **לך לביתך, הוא כבר בריא' וכך היה.**

פעם היה אחד, שהתקשה מאד בדיבורו ולא היה יכול לבטא ניב שפתיו כראוי, הלכו לרבינו ונתן לו תרופה, ומיד נתרפא, אחר איזה זמן שוב אירע, שהתקשה בדיבורו ולקח אותה תרופה, שנתן לו רבינו אבל לא הועיל מאומה, אז ראו, שבאמת לא התרופה הועילה, רק כוחו של רבינו - ורק הסתיר את גדלותו, בזה שנתן תרופה, שסיברו, שנתרפא מהתרופה.

פעם רצו הממשלה בארץ ישראל לגזור, שלא ישאו את המתים, כפי שנהגו עד אז בירושלים, רק באופן שונה בארון או בעגלה, ורבינו, שחפץ לבטל את הגזרה, שלח שליח לחכם באשי' הרשל"צ הגאון ר' יעקב שאול אלישר, שהיו לו קשרים עם אנשי המלוכה לבקשו, שיראה, שהגזרה לא תצא לפועל, והלך אליו הרה"צ ר' חיים הערש אייזנבאך זצ"ל ובשטחו הדבר לפניו הסכים לפעול בנידון, אך ביקש לידיע מקור לדבר, למה לא יעשו הלוויית כפי בקשת המלוכה, וחזר ר' חיים אל רבינו ותיכף בהיכנסו עוד בטרם פתח את פיו, ראה את רבינו יושב אצל השולחן וספר פתוח לפניו והגיש את הספר לרבי חיים הערש באמרו: **"הנה המקור לדבר, חזור אליו ותראה לו את הדברים"**.

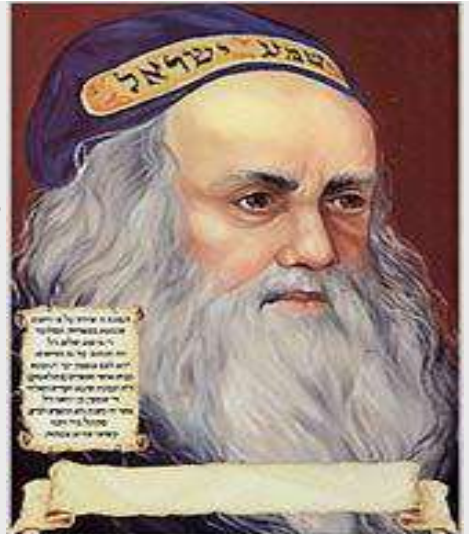
פעם רבינו חלה ואמר לר' חיים הערש אייזנבאך זצ"ל: "הרה"ק רבי דוד'ל הולך עכשיו לבקרני לך ואמור לו, שאני מרגיש יותר טוב ב"ה. לך לשער יפו, שם תמצא אותו", ר' חיים הערש הלך ומצא אותו שם ומסר לו מה שאמר רבינו, אמר לו הרה"ק רבי דוד'ל: "יישר כח! הנני הולך עכשיו אצלו לבקר בחוליו, ואני מרגיש עצמי חלש קצת, וקשה לי ההליכה, ועכשיו, שמרגיש עצמו טוב אוכל לחזור לביתי".

יפר הרב החסיד ר' צבי רולניצקי ז"ל, שמעתי מחמותי ע"ה, שבזמן מלחמת העולם הראשונה נסעה עם אמה לגראסווארדיין, וכשחזרו לארץ ישראל קנו שני כובעים, אחד בעבור אבי, הרה"צ ר' מיכאל הערמאן זצ"ל, והשני בעבור רבינו. כאשר עברו את הגבול, חבשה חמותי כובע אחד על ראשה (כדי להיפטר מן המכס, וכובע אחד היה מותר להכניס), וממילא לא הוצרכו לשלם את המכס. כשהגיעו לירושלים, שמח אבי והלך עם הכובע השני (שלבשה חמותי בעברם את הגבול) לרבינו ליתן לו במתנה את הכובע. כשהגיע לביתו ונתן לו את הכובע, שמח רבי הצדיק מאד לכובע, אבל לא חבש כובע זה על ראשו לעולם, **מכיוון הרגיש ברוח קדשו, שחמותי לבשה את הכובע.**

פעם בא לרבינו חולה, שהרופא קבע עפ"י צילומים לעשות לו ניתוח. רבינו ביקש לראות את הצילומים, כשראה אמר, שלא יעשה את הניתוח. הרופא בשומעו זאת, בא לשאול מרבינו פשר הדבר. הראה לו הצדיק, שלפי התכנית של הניתוח יצטרך לנתח גיד מסוים, שלא יתרפא, וע"כ לא כדאי לעשות את הניתוח. ואמר רבינו, שהרופא לא הרגיש בזה, **משום שהם לומדים חכמת הרפואה על מתים, ובמת אין גיד זה ניכר.**

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א: נולד בגליל כחמישים שנה לאחר חורבן בית שני לאחר שנות עקרות ארוכות. שמו 'שמעון' נובעת מן העובדה כי שמע ה' לקול תפילותיה של אמו. לפי המסורת מת במירון. ישנן דעות שהוא נולד ביום ל"ג בעומר, וישנן דעות שיום הולדתו היה בחג השבועות, יום בו ניתנה התורה לעם ישראל. היה תלמיד מובהק של התנא רבי עקיבא ולמד אצלו במשך 13 שנים בבני ברק. קובץ המדרשים. רבינו ובנו נאלצו להסתתר במערה במשך 13 שנים. באותם השנים רבינו ובנו העפילו לרום המעלה, ורשב"י הקדוש מגן על כל הדורות, כפי שנאמר בגמ' ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי: יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה, ואילמלי אליעזר בני עמי - מיום שנברא העולם ועד עכשיו, ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו - מיום שנברא העולם עד סופו". לאחר פטירת הקיסר יצאו מהמערה. לפי המסורת ל"ג בעומר קשור לאירועים שונים בחייו התנא- היום שבו הוסמך להיות רב, היום שבו התחתן והיום שבו נפטר. ופטירתו של התנא קשורה גם לאש וגם להילולה. על-פי המסופר בזוהר, ביום פטירתו של התנא רבי שמעון בר יוחאי היה ביתו אפוף אש, ולזכר אותה אש נהגו להדליק מדורות ביום פטירתו- ל"ג בעומר, י"ח אייר.

אביו: ר' יוחאי. **אמו:** מרת שרה. **אישתו:** בתו של התנא ר' פנחס בן יאיר. **מרבתינו:** התנא ר' עקיבא. **מתלמידינו:** התנאים הצדיקים- בנו, ר' אלעזר, ר' שמעון בן יהודה, ר' יהודה הנשיא. **בנו:** התנא ר' אלעזר. **מספריו:** יספר הזוהר- ערוך כפירוש לתורה, ומסודר לפי פרשיות השבוע (מכיל את סודות היקום- תורת הקוונטים, תיאורית המיתרים, גלגול נשמות, זמן ומרחב, מערכות יחסים ועוד. הימצאותו של ספר הזוהר במקום מסויים יוצרת הגנה, ומביאה ברכה, ביטחון ושפע לסביבה. קריאה בספר הזוהר מטהרת ומסייעת להתמודד עם בעיות, לחצים ומשברים) • **מיכילתא דרבי שמעון בר יוחאי-** קובץ מדרשים.

רבינו נאלץ לברוח לאחר שיחה בה ישבו ר' יהודה, ר' יוסי ורבינו כאשר התנא אמר שכל מה שתיקנו הרומאים- תיקנו לעצמם. לאחר שיצא נגדו פסק דין מוות, הסתתרו התנא ובנו במערה בפיקיעין במשך 13 שנה. שם ישבו ולמדו מפי משה רבנו ואליהו הנביא. מזונם היה מעץ חרובים ומים ממעיין שנבע ליד המערה. כדי לשמר את בגדם שעל גופם הם היו קוברים את גופם בחול עד צוואר, וכך היו לומדים ורק לצורך התפילה היו לובשים את בגדיהם.

לאחר שנים-עשרה שנה במערה בא אליהו הנביא ועמד בפתח המערה ואמר: "מי יודיע לבר יוחאי שמת הקיסר ובטלה גזירתו?" יצאו, ראו אנשים חורשים וזורעים. אמר רבינו: "מניחים חיי עולם ועוסקין בחיי שעה?". כל מקום שנתנו עיניהן- היה נשרף. יצאה בת קול ואמרה: "להחריב את עולמי יצאתם? חזרו למערה". לאחר שנה, פנה רשב"י לעבר הקב"ה ואמר: "משפט הרשעים בגהינום הוא 12 חודש" מיד יצאה בת קול ואמרה: "צאו מן המערה". ובכל מקום אשר היה בנו ר' אלעזר נותן את עינו ושורף את המקום- מיד היה אביו נותן את עינו ומכבה את השרפה. אמר רשב"י לר' אלעזר: "בני, די לעולם אני ואתה".

מסופר שרבי פנחס עמד להיכנס לאוניה. ראה שתי ציפורים שעפו. הרים את קולו ואמר: "ציפורים, הראיתם את המקום שכן יוחאי שמה?". והנה באו הציפורים, ובפיה של אחת מהן מכתב ובו כתוב כי ר' שמעון בן יוחאי יצא מהמערה עם בנו. הלך ר' פנחס לחתנו. כאשר הלכו למקווה, ר' פנחס החל לבכות כשראה את גופו של רשב"י מלא בנקבים ופצעים, מרוב הישיבה במערה. מאחר והדמעות מלוחות הרגיש רשב"י כאב בפצעיו הפתוחים, הביט וראה את חותנו בוכה, פנה אליו ושאל: "מדוע אתה בוכה?" אמר לו: "אוי שראיתך בכך". אמר לו רשב"י: "אשרי חלקי שראית אותי בכך, שאלמלא לא ראית אותי בכך, לא הייתי בכך", **כלומר** שלא הייתי זוכה לגילוי רזין דאורייתא, כי כל רוממות חוכמתו הגדולה זכה באותם י"ג שנים שהיה מוסתר במערה ובזכות אותה מסירות הנפש.

פעם נשא עינו רבי שמעון, וראה את רבי יצחק (אחד מהחבורה הקדושה שהיה לומד לפני רשב"י), וראה שמלאך המוות רץ לפניו ורוקד לפניו (מאחר והגיע היום עת פטירתו של ר' יצחק). קם רבי שמעון ואחז בידו של ר' יצחק, ואמר: "גוזר אני, מי שרגיל לבוא אצלי- יבא, ומי שלא רגיל לבא אלי- לא יבא". נכנסו ר' יצחק ור' יהודה. ובאלו המילים 'קשר' את מלאך המוות ולא היה יכול להיכנס. הסתכל ר' שמעון וראה שעד עתה עוד לא הגיע זמנו למות, אלא עד שמונה שעות של היום. הושיבו לפניו ועסק עמו בתורה. אמר ר' שמעון לר' אלעזר בנו: "שב בפתח, ומי שתראה לא תדבר עמו ולא תכניסו". קם ר' שמעון ואמר: "ריבונו של עולם נודע ר' יצחק אצלנו בתור אחד מן החבורה הקדושה, תשאיר אותו אצלנו בחיים". בתוך כך, ראה ר' אלעזר שמלאך המוות הסתלק ואמר: "אין גזר דין קיים במקום של ר' שמעון".

המקובל הרב אשלג אמר על מעלת ספר הזוהר הקדוש: "יש סגולה נפלאה לאין ערוך לעוסקים בחכמת הקבלה, ואף על פי שאינם מבינים מה שלומדים, אלא מתוך החשק והרצון החזק להבין מה שלומדים, מעוררים עליהם את האורות המקיפים של נשמתם".

הגאון הרב משה איסרלש זצ"ל הידוע בכינוי **הרמ"א**- נולד בשנת ה'ר"ץ (1530) בקז'מייז' שבפולין. עוד בצעירותו נודע כי לגדולות נועד. בגיל 13 שנים בלבד הוסמך לרבנות. הצטיין כעליו. טיבו יצא בכל העולם ואף קהילות רחוקות אשר באיטליה פנו אליו בשאלות. בהמשך עבר קראקא ושם כיהן כדיין בבית-הדין יחד עם גיסו ר' יוסף כ"ץ ור' משה לנדאו. הקים ישיבה אליה זרמו תלמידים מפולין ומקומות אחרים. רבינו כלכל בכספו את תלמידיו ואף עמד בראש הישיבה. שימש כרבה הראשי של הקהילה היהודית בקז'מייז' ורבה של קראקא. ענוותן מופלא. מגדולי הפוסקים וחכמי ההלכה באשכנז. נפטר בל"ג בעומר, י"ח אייר ה'של"ב (1572). חי כ-42 שנים. ציונו בקראקא. יש אומרים כי רבינו חי ל"ג שנה, כתב ל"ג ספרים ונפטר ב-ל"ג בעומר בשנת של"ג ו-ל"ג מידות ומעלות ספרו לפני מיטתו. כשספדו לו מצאו ל"ב מידות והיה זקן שסיפר שבכל ליל פורים בעת הסעודה רבינו חיזר על הפתחים להזכיר להתפלל תפילת מעריב

אביו: ר' ישראל (מפרנסי הקהילה). **אימו:** מרת מלכה (בת דודתו של ר' מאיר קצנלבורגן-מהר"ם פדובה). **נשותיו:** בת הגאון ר' שלום שכנא מלובלין (זיווג ראשון), בת הגאון ר' משה עברליש (זיווג שני). **מרבתי:** הגאונים ר' שלום שכנא מלובלין, ר' מאיר קצנלבורגן. **מתלמידיו:** הגאונים ר' דוד גנז, ר' יהושע ולק (מח"ס סמ"ע), ר' מרדכי יפה (מח"ס הלבושים), ר' אברהם הורביץ (אביו של השל"ה). **חתנו:** הגאון ר' שמחה בונם מייזלס. **יתורת חטאת-** דיני איסור והיתר **ידרכי משה-** השגות על 'בית יוסף' **מחיר יין-** על מגילת אסתר **יתורת העולה-** בניין בית-המקדש וכליו **ישו"ת הרמ"א.**

בצעירותו רבינו למד חברותא עם אחד בחורים. יום ולילה למדו והתקדמו בלימודם, עוד דף גמרא, עוד מסכת, וכך גמאו עוד ועוד מסכתות בים התלמוד. יום אחד החברותא פנה אליו ואמר: "חברי משה, בעוד כשבועיים אני אתחתן בעז"ה". כששמע ר' משה את הבשורה שמח ואמר: "מזל טוב חברי הטוב, יהי רצון שתזכה להקים בית נאמן. היכן תגורו לאחר נישואיכם?" החברותא ענה בעצב: "אני מצטער. אנחנו נאלץ להפסיק את החברותא שלנו. אנו נתגורר מחוץ לקראקא". דממה שררה כדקה ואז ר' משה אמר: "בא נצל את זמננו ללמוד בחברותא כי לא נותר לנו זמן רב".

חלפו שנים ור' משה עלה במכמני התורה. "כל רז לא אניס ליה" והיה לרבה של קראקא. לימים היו ימי בצורת והרב פסק על צום- אולם ללא הועיל. תפילות לביטול הצום וצדקות אין ספור פוזרו כדי לבטל את הגזרה- אולם דבר לא עזר. הרב כינס את תושבי העיר ואמר: "אין גשם. הקב"ה מעניש אותנו וזה סימן כי הקב"ה כועס עלינו. אני מבקש מכם, מכל אחד ואחד, לעשות חשבון נפש ולתקן את העבירות שבידו. אם אתם יודעים על בעיה כלשהי- אבקשם ליידע אותי". לאחר השיחה פנו שני תושבי העיר ואמרו: "הרב, יש אדם הגר לידנו. אומנם הוא לבוש כמונו, אבל הוא מתגורר עם אשה ואין אף אחד בסביבותינו שראה אותו מתחתן, והוא אינו מתפלל עם הציבור. אולי אדם זה מתגורר ללא נישואין? אולי הוא גורם לגזרה הנוראה? אנא הרב, תבדוק את הנושא".

כששמע הרב את הדברים אמר: "גשו לאותו יהודי ותגידו לו שאני מצווה עליו להגיע אלי לביהמ"ד הערב. אני רוצה לתהות על קנקנו". התושבים הנידו בראשם בחיוב. השעות חלפו. הרב למד לביהמ"ד. לפתע נכנס אדם פנה לרב ואמר: "ערב טוב כבוד הרב". הרב הרים את ראשו **ולפתע הוא רואה את החברותא שאיתו למד שנים רבות בצעירותו.** הוא חיבק אותו בחום ואמר לו: "אני זוכר את החתונה שלך. מתי חזרת לקראקא ומדוע לא הגעת עד היום לומר לי שלום ואולי אף ללמוד עמי כבימים ימימה?".

החבר ענה: "האמת שמעולם לא עזבתי את קראקא. הסיבה היחידה שאמרתי שאני הולך לגור במקום אחר **מכיוון שרציתי ללמוד לבד, בלי שאף אחד ידע היכן אני לומד ויפריע לי בלימוד.** כשאנו למדנו יחד הפריעו לנו בשאלות רבות בעת הלימוד". הרב שוחח עם החברותא עוד מספר דקות ושאלו למקום מגוריו. בערב, החליט הרב לערוך סיור באזור ולראות, היכן חברו משכבר הימים גר. **בהגיעו סמוך למקום מגוריו שמע מאחרי הדלת קול לימוד תורה. אולם לתדהמתו נשמע גם קול אחר.** "הרי הוא אמר לי בפירוש שכל מטרתו ללמוד לבד ללא שיפריעו לו ועתה אני נוכח כי הוא לומד עם חברותא אחרת? מדוע הוא לא ציין זאת היום, כששוחחתי עמו?", חשב.

בעודו תוהה החליט כי יכנס לבית-חברו, הרב הקיש על הדלת וזו נפתחה. בפתח עמד החברותא משכבר הימים. "זכות גדולה לי שהרב בא אל"י לבקרני", אמר. "יכנס הרב לביתי ויכבדני בנוכחותו". הרב לא סירב, אולם נכונה לו הפתעה, אין עוד אדם אחר בחדרו!". ר' משה שאל: **"מי למד איתך?"** והחברותא התחיל לגמגם: **"לא היה אף אחד איתי"**. הרב החל להקשות, "באוזני שמעתי שהיה מישהו נוסף, אני מצווה אותך כמרא דאתרא לגלות לי עם מי למדת". לא היתה ברירה לחברותא והוא ביקש: "אני מבקש בכל לשון של בקשה לא לגלות את מה שאני עומד לספר לך". הרב הסכים והחבר המשיך: **"אני לומד בכל יום עם אליהו הנביא"**.

ר' משה תהה: "מדוע אליהו הנביא בא אליך ללמוד ואליי אף פעם לא בא?" שאל. "אין לי תשובה, אם אתה רוצה אני יכול לשאול אותך בפעם הבאה שהוא יבוא אליי"- "בבקשה תשאל ותגיד לו, שאני מאוד רוצה שיבוא ללמוד עמי". למחרת, הגיע החברותא שוב לבית-המדרש בו למד הרמ"א, בראותו, קם לעברו ושאלו: "האם שאלת?"-"כן" ענה. "ובכן, מהי תשובתו?" הסתקן הרמ"א. ואז החברותא ענה: "הרי ידוע, שתלמיד חכם צריך שיהיה לו שמינית שבשמינית גאוה, שאמללא זה, כל אחד יבוא ו'ידרוס' את התלמיד חכם מרוב ענוותו". "אתה", פסק לרגע, "כמרא דאתרא של העיר, חייב כי תהיה לך גאוה מועטת זו. עליך להיות תקיף, כדי שכולם יקבלו את מרותך וישמעו לך, ורק משום שיש בידך גאוה מועטת זו המוכרחת מתוקף תפקידך- אליהו הנביא איננו רוצה לבוא אליך. הוא אינו מסוגל להגיע על אף היותך מרא דאתרא, ועל אף היותך צדיק ומפורסם בחסידות- והכל בשל גאוה מועטת זו!!!!".

הגאון הרב שלמה בוכנר זצ"ל - נולד בשנת ה'תקי"ב (1752) בעיר חמלניק. משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נועד וכן הוא נודע כעילוי. לאחר נישואיו ביקשה ממנו אשתו, שיפסיק ללמוד את מלאכת הצורפות וילך לקבל תורה מפי ר' שמעלקא מניקלשבורג. בשנת ה'תקל"ו (1775) נדד שנית מביתו, כשפניו מכוונים לליז'נסק, להסתופף בצילו של הרבי ר' אלימלך. שם שהה במשך שישה חודשים.

בעל ה'נועם אלימלך' לא מנע ממנו כל מה ששאל, וכן כוח גדול לפעול ישועות טובות בפיו הק' ולהמתיק את הגזירות מעל עם ישראל. כמו כן למד מרבו, שכאשר רצה להכיר אדם חדש, שבא אליו ולדעת פנימיותו היה מכבדו באמירת דבר תורה או שישיר זמר או שיתפלל, ובזה התגלה לפניו פנימיות האיש.

רבים פנו אליו ונושעו. מופתים נוראיים וגילויים ראו אצלו תלמידיו, והכל בהצנע לכת. בעל רוח-הקודש. מקובל היה, כי בכל יום חמישי היה נפגש עם אליהו הנביא. עד היום מקובל אצל יוצאי חלציו סגולה נפלאה ממנו, בכל עת צרה להזכיר שמו הקדוש ר' שלמה בן פייגא ויוושעו. שימש כרב בעיר קשאנוב במשך ארבעים שנה. נפטר ב-י"ח אייר ה'תקפ"ח (1828 - ל"ג בעומר). חי כ-77 שנים. ציונו בקשאנוב.

אביו: ר' משה חריף הי"ד (נרצח ע"י קוזאק בשעת הקידוש בליל שבת). **אימו:** מרת פייגא. **אשתו:** בת ר' שמחה רפפורט (נכד ה'תוספות יום טוב'). **מרבתינו:** ר' שמעלקא מניקלשבורג, ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק (בעל 'נעם אלימלך'). **מתלמידיו:** ר' דב בעריש פרומר מאושפיצין. **מילדינו:** ר' משה.

מסופר, כשהיה עוד רך בשנים נודע כעילוי גדול בלימוד בעקבות המעשה הבא: אביו הגאון הקדוש ר' משה חריף היה פעם אחת באסיפת הרבנים של ה'וועד ארבע ארצות' בעיר וורשה והתקשו כל הגאונים בדיבור אחד בתוספות במסכת חולין ואביו אמר לגאונים, כי יש לו ילד בביתו בן שמונה שנים והוא יכול לתרץ את הקושיה על התוספות והם הסכימו.

אביו נסע לביתו לחמלניק והגיע באמצע הלילה. בנו כבר היה ישן. האבא הקיץ אותו משנתו וציווה עליו, שיגיד פירוש על דברי התוספות. בנו אמר את הפירוש כאילו לא הייתה שום קושיה בדברי התוספות. האב היכה על לחיו ושאל: "וכי אין אתה מרגיש, שיש כאן קושיה עצומה?" והבן אמר, כי באמת אין כאן קושיה והראה לו, כי מספר דפים קודם לכן מתורצים דברי התוספות.

יפר תלמידו הרה"ק רבי דב בעריש פרומר מאושפיצין, שפעם אחד אמר לו רבו, שיתן לו את המקטרת של יו"ט וגם את מלבושי השבת כיוון שרוצה ללכת בחוץ והלך עם תלמידו וגם אנשים אחרים הלכו עמם. כשהלכו ברחוב, רכב פריץ אחד על סוס וכשבא למקום, אשר עמד שם רבינו, עצר שם עם הסוס, ורבינו נתן לו שלום ולקח את הרגל של הסוס בידו לראות, אם יוכל עוד ללכת למרחוק, אז אמר לו הפריץ, שיוכל עוד ללכת דרך רחוקה עם הסוס. רבינו אמר לו, שיותר טוב היה, שהאם תיקח את הבנים אצלה. באותה שעה השיב לו הפריץ, שיותר טוב שהבנים ילמדו עוד להיטיב את דרכיהם, וכל השיחה הייתה בפולנית.

לאחר שהלך הפריץ אמר רבינו לאנשים, אשר עמדו שם: "זכיתם לראות את אליהו הנביא זכור לטוב". וכשמעו זאת רצו לכיוון שהפריץ הלך, אולם הוא נעלם מעיניהם כאילו 'בלעה אותו האדמה'. אז שאל רבינו לר' בעריש תלמידו: "מה ראתה?". הוא אמר, שהוא ראה דמות יהודי, והיה לבוש כובע בראשו, שנקרא ספאדיק ושאל: "האם ראת את השמות שהיו כתובות על הספאדיק?" ואמר לו, שלא ראה ועל זה אמר, כי לא ראה יפה.

יפר הרה"ח ר' יהושע דוד באכנר, שפעם אחת הזהיר רבינו אותו, שלא יצא שום אדם החוצה בליל פסח, כיוון שמי שיצא יהיה בסכנה גדולה, והמשרתת שכחה ויצאה ומתה, והרבנית ביקשה מרבינו, שיושיע אותה, כי מה פשעה ומה חטאתה, והלך אצלה וקרא בשמה וקמה לתחייה.

יפר תלמידו המובהק הרב הק' רבי דב בעריש פרומר מאושפיצין ז"ע כי פעם אחת בשעת לימודו באו שני אנשים בקרון ועל העגלה הביאו בת משוגעת מפרייסין ל"ע ועמדו עם העגלה לפני בית הרב, והיא הייתה בקרון קשורה בחבלים כיוון שחששו ממעשיה.

הם נכנסו לצדיק וביקשו ממנו שיושיע לה והשיב כי הוא אינו ה'יהודי הטוב' והוא מציע להם שיסעו לקוזניץ אל הרב הקדוש. כשמעו זאת ביקשו ממנו שיתן להם כתב המלצה מכיוון שהלכו במלבושי דייטש ואולי הרבי מקוזניץ לא יקרב אותם ושמע בקולם וכתב להם המלצה ואח"כ ביקשו ממנו, שיברך אותה על הדרך וכן עשה ויצא אל הקרון ובירך אותה, והם הלכו לדרכם.

כאשר נסעו לערך חצי מיל ביקשה, שיתירו אותה והתחילה לבכות, כשהיא מבקשת לדעת, מדוע קשרו אותה בחבלים, וכן שאלה להיכן הם נוסעים עימה וכאשר ראו שהיא מדברת ביישוב הדעת הסירו את החבלים מעליה וביקשה מהם, שיסעו חזרה לבית, וכאשר ראו, כי התרפאה לגמרי ומדברת בהגיון כמו כל אדם, באו בחזרה לרבינו לבשר לו את הבשורה.

וכשמע זאת צעק הצדיק עליהם, שתיכף ומיד ייסעו לדרכם, שלא יספרו בקשאנוב לשום אדם. כך סיפר הרה"ק רבי בעריש והוסיף: "וגם אנכי לא סיפרתי מעשה זה, עד אחר פטירתו כי דרכו הייתה הצנע לכת."

הרב מיכאל דהן זצ"ל - נולד בשנת ה'תשי"ז (1957) בבאר שבע. מילדותו ניכרו בו עדינות וצניעות. אחר נישואיו בשנת ה'תשמ"ב (1982) נכנס ללמוד בכולל בכפר חסידים. כעבור שנתיים עבר לירושלים ולמד בכולל של חסידי ברסלב. הוא התגורר שם כשש שנים, ועסק בתורה בהתמדה יתרה. שנים רבות עסק בתורה יומם ולילה, והרבה שנים סירב לקבל את מלגת הכולל, בטענה שתורה צריך ללמוד לשם שמים ולא על מנת לקבל פרס, כאשר אשתו מפרנסת את ביתה. שילב את עמקות העיון עם הפשטות, המביאה לידי מעשה.

שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא. הניסיונות חיזקו את אמונתו, וביטחונו הגדול עסק רבות בתפילה ובנסיעה לקברי צדיקים. בשנת תשמ"ט נסע לאמריקה בעצת גדולי ישראל כדי לדרוש ברופאים. הוא התגורר במונסי במשך אחת-עשרה שנה. גם בשהותו בארה"ב קירב אנשים באמצעות שיחות חיזוק פרטיות, מסירת שיעורים ולימוד התורה הקדושה.

בשנת ה'תש"ס (1999) חזר ארצה וקבע את משכנו ברמת בית שמש. במקביל ללימודיו בכולל למד עם תלמידי תיכון. פעל רבות ונצורות למעט ככל האפשר את תופעת נשירת בחורים ולכן פתח ישיבה בבני-ברק. כעבור שנה עקב חוסר תקציב נסגרה הישיבה והוא ניסה לפתוח את הישיבה בשנית, הפעם בבית-שמש. בשנת ה'תשס"ה (2004) התבקש לסייע לתלמוד תורה שעמד בפני סגירה בעיר ביתר עלית.

הוא נרתם מיד למשימה מבלי לברר מה תהיה משכורתו, **וחודשים רבים עבד ללא משכורת**. רבינו בס"ד הציל את אותו תלמוד תורה, והעלהו על דרך המלך. בד בבד הקים את ארגון אי"ל (אינך יותר לבד), ארגון פעולות תורניות ומגוונות לילדים בשעות אחר הצהרים בהטעימו, שאם נשמור על הילדים בגיל צעיר יפחתו הנושרים מהישיבות בהמשך. הוא פתח שני מרכזים בבית שמש, המתפקדים ב"ה עד היום, בהם הילדים מגיעים לשעתיים של לימוד משניות ותהילים ונהנים מחוגים עשירים עם צוות מדריכים יראי שמים. יומם ולילה פעל בחום ואהבה למען ילדי ישראל. מסר שיעורים ברדיו 'קול האמת' במשך כשנה.

מעולם לא פחד מיום המיתה, ואף הכין עצמו ליום גדול זה. גם לבני ביתו היה רגיל לומר שיכינו עצמם ליום בו יצטרכו לתת דין וחשבון על מעשיהם בפני בורא עולם. ב-ל"ג בעומר נסע להשתטח על ציונו של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי זיע"א במירון. בחזרתו היה מעורב בתאונת דרכים ובה התבקש לבית-עולמו ב-י"ח אייר ה'תשס"ו (2006). חי כ-49 שנים. ציונו בהר המנוחות 'גבעת שאול' שבירושלים.

אביו: ר' חיים. **מרבתינו:** הגאונים ר' בן ציון אבא שאול (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' יורם אברג'ל (ראש מוסדות 'קול רינה'). **מתלמידינו:** הגאונים ר' אליהו אלייב, ר' יונה שיבר. **בנו:** הרה"ג שמעון חיים. **מחיבוריו:** נמצאו מחברות רבות של **חידושי תורה** במגוון נושאים - חידושים על התנ"ך, על הש"ס, בנושאי חסידות בליקוטי מוהר"ן ועוד. **יחברות בשם 'אפיקי הנחל' - על המועדים בראי החסידות (פורים, פסח ושבעות) - יחברת על הימים הנוראים.**

להלן סיפורים, שהובאו ע"י ידידי ורעי, ר' דניאל אלול הי"ו בספרו '**אורח צדיקים**' על רבינו: עוד בצעירותו לאחר כשלוש שנות נישואים שעדיין לא נפקד, הלך לביתו של האדמו"ר המקובל האלוקי ה'בבא סאלי' זיע"א להתברך מפיו. היה זה בשנתו האחרונה של ה'בבא סאלי'. הצדיק היה חלוש וחולה ושכב במיטתו. כאשר ר' מיכאל נכנס, התרומם הצדיק ממיטתו ועשה זאת פעמיים. הגבאי והנוכחים ראו השתוממו. לאחר שנים שהצדיק נפטר, שאל ר' מיכאל את נכדו המקובל הצדיק ר' דוד אבוחצירא שליט"א על דבר זה ואמר לו, **שהצדיק ראה מלאכים, וכשנכנסת, היו מלאכים מלווים אותך ולכן קם לכבודך.** (מפי רעייתו שתיבדל לחיים)

בשנה הראשונה לנישואיו הכין יין ביתי בחבית גדולה, היין יצא משובח וטעמו להפליא, רבינו ששמח ביין לקח בקבוק זכוכית ומלאו. הוא כתב את התאריך **"א תשרי ו'ברית קודש"**, ואמר: "יין משובח זה נשמור, אם ירצה ה' לברית עבור הבן שייולד בעתיד". **עברו אחת-עשרה שנים והנס קרה, הבן נולד ב-י"א בתשרי, בדיוק אותו התאריך אותו כתב.** והבקבוק הובא מהארץ על ידי חמיו לאמריקה וזכו לקדש בו בברית. (מפי רעייתו שתיבדל לחיים)

תלמידים רבים זכו להתקרב לה' ולהתחזק על ידי רבינו. אחד מהמיוחדים, שבהם הוא ר' אליהו אלייב. סיפור התקרבותו לרבו מפעים ומרגש, וכולו רצוף סייעתא דשמיא. את סיפור ההתקרבות לא הבאנו כאן, אלא רק גרגירים מעטים, ממה שהעלה ר' אליהו אלייב על הכתב. הסיפורים הבאים הם מפרי עטו:

"יום אחד הרגשתי מעט לא טוב, היה זה במוצאי שבת, וכהרגלי בקודש הלכתי לרב. במהלך שיחתי איתו צלצל הפלאפון של הרב. תוך כדי שיחה שם, הרב את ידו על ידי והסתכל בעיניי. לפתע אמר לאדם שעל הקו: 'תמתין רגע', ושאל אותי: 'איזה ציצית אתה לובש?' עמדתי משתומם, ואמרתי לו: 'קודם שבאתי לרב החלפתי את הציצית שלי ושמתי ציצית של מישהו אחר'. אמר לי הרב: 'אל תלבש ציצית של מישהו אחר, תלבש רק את הציצית שלך'.

הרב המקובל שלום בוזגלו זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"ס (1700) בעיר סאלי. קדוש מרחם היה, ומשחר ילדותו ניכרה בו נשמתו הגדולה. התנזר מכל מחמדי תבל ומנעמיה. לאחר שגדל ומילא את כרסו בש"ס ופוסקים, עבר למרקש, שם הצטרף לחבורת מקובלים, יחדיו למדו בחברותא, והמתיקו סוד ברזי התורה. לאחר שהכירו בגדולתו, מינוהו כאב"ד בעירם.

מלך ישמעאלי אחד ושר צבאו ביקשו להרוג את רבינו, ובדרך נס ניצל פעמיים מידם. באחת הפעמים הושלך לכלא עם יהודים נוספים ונגזרה עליהם מיתה בשריפה. אותם יהודים הועלו על המוקד, ואילו הוא ניצל ממוות, כיוון שלב המלך התהפך ברגע האחרון, והוא החליט להעניק לרבינו חנינה. בעקבות רדיפות אלו, נאלץ בשנת ה'תק"ה (1745) לברוח ללונדון, שם מונה כאב"ד. שם הקים ישיבה לטובי הבחורים. בשנות מגוריו שם, הרבה לנדוד בקהילות ישראל במדינות אירופה. בכל מקום שהגיע, התקבל בכבוד גדול, וגדולי ישראל שהעריכוהו והוקירוהו, שיחרו לפתחו. **הגאון החיד"א בפירושו 'ניצוצי אורות' על הזוה"ק מביאו יותר משלוש מאות פעמים!** באחרית ימיו עלה לארץ ישראל והשתקע בצפת. בשנת ה'תקל"ז (1777) חלה את חוליו אשר ממנו לא קם. תפילות רבות נערכו לשלומו, ואף הוסיפו לו את השם חיים. אולם, לא

היה ניתן לבטל את הגזרה ונשמתו עלתה בסערה השמימה בי"ח אייר ה'תק"מ (1780). חי כ-80 שנים. ציונו בלונדון. **אביו:** הגאון ר' משה (עמד בראש ישיבה בסאלי. כל ימיו הרביץ תורה ותלמידים רבים היו לו). **מרבותיו:** אביו, ר' משה, ר' אברהם אזולאי, ר' יעקב פינטו, ר' יעקב גדליה, ר' ישעיה הכהן, ר' חיים בן עטר הזקן (זקנו של 'אור החיים' הקדוש). **מספריו:** **מקדש מלך** - פירוש על הזוהר **כסא מלך** - פירוש על תיקוני הזוהר **הדרת מלך** - פירוש על עץ החיים **יהוד מלך** - פירוש לספרא דצניעותא **כבוד מלך** - פירוש על עץ החיים **פני מלך** - פירוש לאידרא רבא ואידרא זוטא **ידברי שלום ואמת** - חידושים על הרמב"ם

בין גלים שטה ספינה מאחד הנמלים באירופה ומטרתה להגיע אל חופי המזרח התיכון. בין הנוסעים היה המקובל הגאון רבי שלום בוזגלו זצוק"ל, הוא עלה לספינה בלונדון, ופעמיו היו לארץ ישראל להשתקע בעיר הקודש צפת 'עיר המקובלים'. בעוד שאר הנוסעים עמדו על סיפון הספינה ונהנו ממראה נוף הים והשמים, ישב רבינו בחדרו, כשהוא מחכה לרגע בו יזכה לעלות לארץ הקודש. לאחר זמן מה צפירה ארוכה נשמעה, אות לעגינתה של הספינה באחד האיים שבדרך. הנוסעים יכלו לרדת לזמן מה ולשוטט ברחבי האי, ולאחר הצפירה השניה עליהם לחזור שכן הספינה עומדת להמשיך בדרכה. רבינו בחר לצאת מחדרו הקט, הוא ירד לאי, משוטט ברזי הקבלה, שבה עסק תדיר, ולא שם ליבו, שרגליו נושאות אותו הרחק מהחוף. רק כעבור שעה ארוכה, כשניעור מהרהוריו הבחין, כי הרחיק לכת, חיש סבב על עקבותיו. אך כשהגיע אל החוף לא נראתה הספינה. הוא נותר לבדו על האי, ואותו יום ערב שבת היה.

מחוסר ברירה נכנס לתוך רחבי האי השומם. לפתע מבחין ממרחק בארמון הבנוי לתלפיות. כשחששות כבדים בליבו הלך לעברו. כשהגיע לשם, הושיט את ידו לשער הכניסה והנה היא נפתחה, הוא החל משוטט בחדרי הארמון, ועיניו לא שבעו מיופיו. הקירות היו מקושטים באבנים טובות ומרגליות, ואף ידיות הדלתות היו מצופות זהב, הבית עצמו היה מעוטר בכלים מכלים שונים עשויים כסף וזהב.

רבינו חש, שהמקום לא נבנה ע"י בני אדם וכי מקום קדוש הוא. השמש העריבה ורבינו נשא תפילה: "רבש"ע הן דרכי לטבול במקווה טהרה לכבוד השבת, עתה מה יהא?". רק סיים בקשתו, והנה לפניו מקווה טהרה עם מים צלולים וזכים, כשיצא, נשא תפילה נוספת, זקוק הוא לגמרא שבת בה הוא לומד תמיד לפני כניסת השבת. אך סיים את תפילתו ולפניו מסכת שבת. עתה ידע, כי כל מה שביקש יתמלא על אתר. הוא התיישב באחד החדרים ועסק בשקיקה בלימוד הגמרא, בזמן לימודו עלו ברעיונותיו חידושים רבים נפלאים ועמוקים. כעבור זמן ראה לפניו על השולחן פמוט יפה עם שני נרות גדולים, הוא הבין, שהשבת בפתח. לפיכך סגר את הגמרא והדליק את הנרות לכבוד שבת.

והנה שומע צעדי אנשים הנכנסים לחדר הסמוך. הוא ניסה לפתוח את הדלת, אך היא הייתה נעולה, הבין כי אין לו רשות להיכנס, תפילת המנחה החלה ורבינו הצטרף עם המניין הלא נראה, בסיום התפילה הבחין בחדר סמוך, בו עמד שולחן ערוך בבשר ודגים ומעדני עולם. כך חלפה השבת בתענוגים, לשיא ההתרגשות הגיע עת שמע מהחדר הסמוך בשעת קריאת התורה את שמותיהם של העולים לתורה, והם שבעת הרועים: **אברהם יצחק ויעקב, משה אהרן יוסף ודוד**. כל כולו רעד מפחד, כי בית אלוקים הוא זה וזה שער השמיים.

עם צאת השבת נפלה עליו תרדמה. בחלומו עומד הוא בבי"ד של מעלה, ורואה כיצד דנים זקן שהתגרור סמוך לצפת ולו בית מרזח, צדיק גמור היה, ודינו יצא לגן עדן. באותו רגע פרץ לאולם מלאך שחור וקייטרג. "פעם אחת בשבת קודש בא אליו ערבי וביקש שימכור לו משקה, הזקן סירב בכל תוקף, ומשאיים עליו הישמעאלי בחרבו, הרשה לו לקחת בעצמו מבלי לשלם, ויש כאן דנדוד חילול שבת". ישב ביה"ד לדון. המלאך המליץ טען כי פיקוח נפש היה ועוד לא עשה מאומה, אבל מאחר שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, יצא דינו כי **נשמתו תתגלגל במשך שבע שנים!** ורק אז יקבל את חלקו בגן עדן. מששמע זאת רבינו, התמלא רחמים עליו, ניגש לדיינים ואמר כי מקבל הוא עליו שבע שנות גלות ובלבד שאותו זקן יכנס מיד לגן עדן. עיין ב"ד בדבריו והסכימו לדבר, והזקן הובל לגן עדן.

ישב ביה"ד בעניינו של רבינו ויצא הפסק, שלא יעלה על הדעת להענישו על מסירות נפשו למען יהודי אחר ולכן ייחשב לו יום לשנה, ורק שבעה ימים תימשך גלותו. לאותו זקן שנפטר יש שבעה בנים, ילון רבינו כל לילה אצל בן אחר ובזה יסיים גלותו. וייקף והנה נמצא הוא בשדה, ומבחין בתהלוכה גדולה של אנשים. משבאו סמוך אליו, שאלם: "היכן אני נמצא?" "בצפת, בערב שבת נפטר באחד הכפרים הסמוכים בעל חנות משקאות וכעת שבנו מהלויותינו". הבחינו האנשים כי מאור פניו הוא של אדם קדוש והחלו מתווכחים אצל מי ילון. ביניהם היו גם שבעת בני הזקן, האבלים. "אל תריבו, בעזרת ה' אמלא רצון כולכם, ובתום השבעה אבוא לישון כל לילה אצל בן אחר ועד אז אלון אצל האנשים האחרים שביקשו ממני ללון אצלם". לא ידעו הבנים מאומה מכל אשר אירע מאחורי הפרגוד בבי"ד של מעלה, וכמה עמוקה היא מידת הדין. סיפור מדהים זה סיפר הגאון ר' חיים אלעזר שפירא זצ"ל (מח"ס 'מנחת אליעזר' ממונקטש) בסעודה שלישית בביה"כ צאנז שבצפת. את הסיפור שמע מרב ת"ח מופלג מזקני החסידים בצפת, שבעיניו ראה כתב יד של חידושי רבינו על מסכת שבת, ובהקדמה מספר רבינו בעצמו את אשר עבר עליו ומעיד כי רוב חידושיו במסכת התחדשו לו באותה שבת פלאית.

רבי מאיר המכונה מהר"ם מרוטנברג זצ"ל: נולד בשנת ד'תתקע"ה (1215) בוורמס שבגרמניה. גאון. מאחרוני בעלי התוספות. שאלות הופנו אליו מכל רחבי אשכנז וצרפת. כיהן כרב בקהילות: קוסטניץ, אויגסבורג, ווידצבודג, רוטנברג, וורמיזא, נירנבורג ומגנצא. הקים ישיבה ברוטנברג.

בשנת ד'תתרט"ו (1286) ניסו הרב ובני ביתו לברוח מגרמניה ולעלות לא"י. בעת שכבר הגיע לאיטליה משומד שהכיר את הרב הלשין עליו ובעקבות זאת הואשם ע"י הקיסר הגרמני רודולף בארגון בריחה המונית, בעקבות כך הושם הרב במאסר במבצר אנזיסהיים עד ליום פטירתו. הקיסר תבע סכום עצום של 20,000 מארק תמורת פדיונו, ובמשך 7 שנים נעשו מאמצים רבים לשחררו. אנשי הקהילות היהודיות היו מוכנים לתת את כל כספם. אולם הרב לא הסכים לכך, מכיוון שהרב חשש כי תקדים מעין זה יביא את אנשי השלטונות לאסור רבנים, וידרשו כופר רב עבור שחרורם.

במהלך שנים אלו המשיך ללמוד ולהורות והשיב תשובות לכל שואליו. הרב היה בצער רב על העובדה, שלא יוכל לקרוא בשבת ונעשה לו נס וניתן לו מהשמיים אחד משנים-עשר ספרי התורה, שמשה רבינו כתב לכל אחד מ-12 השבטים, ומן הספר הזה העתיק מלה במלה. עד היום נמצא ספר התורה בפראג, בבית-הכנסת אלטנוישול (בית הכנסת סטרונובה). במהלך המשא ומתן נפטר הרב. גם לאחר פטירתו סירבו השלטונות לאפשר את פדיון גופתו. רק לאחר שבע שנים הובא לקבורה בעיר וורמיזא לאחר שר' אלכסנדר זיסקינד ווימפן מפפד"מ **פיזר כמעט את כל הונו!** בעבור הבאת מהר"ם לקבורה. הוא ביקש לאחר פטירתו שיקבר על יד המהר"ם וזכה לכך. נפטר ב-י"ט אייר ד'נ"ג (1293). חי כ-78 שנים.

מרבתי: אביו, ר' יחיאל בן יוסף (מפריז) ור' יצחק בן משה (מוינה-ה"אור זרוע"), ר' שמואל בר' מנחם (מויורצבורג) ור' שמואל מאייברא. **מתלמידיו:** ר' שמשון בן צדוק (התשב"ץ), הרא"ש, ר' מרדכי בר' הלל (המרדכי), ר' מאיר הכהן (מרוטנברג), ר' חיים אליעזר בר' יצחק, ר' יצחק מדורא ("שערי דורא") ועוד רבים. **אביו:** ר' ברוך

ר בנו מהר"ם מרוטנברג, היה רבם של גדולי הראשונים. יום אחד נתפס המהר"ם מרוטנברג על ידי הגויים בעלילת שווא, כאילו הוא מרגל נפשע שיוזם לחבל במהלכי המלוכה, והושיבוהו בבית הסוהר. שוביו הזהירו את אחיו היהודים לבל יעזו להתעניין במצבו, שכן **כל מי שישאל לשלומו יחשב גם הוא למרגל.**

אף על פי כן הצליחו כמה יהודים לנהל משא ומתן סודי עם השושים, והללו ניאותו לבסוף לשחררו תמורת הון עתק. כאשר הגיעה לאוזני המהר"ם הידיעה שעומדים לפדותו תמורת סכום כסף גדול, שלח להודיע שאסור לעשות כן, שהרי כלל הוא בכל אתר, שהתורה חסה על ממונם של ישראל, וכי מה שנצרך להוציא לדין מצווה, ודאי שהוא בכלל המצווה שיש לעשותה, אבל יתרה מכך, יש לחוס על ממון ישראל, ושנינו כי אין פודין את השבויים יתר על כדי דמיהן מפני תיקון העולם. שלחו לו אותם חכמים: והרי כתבו בעלי התוספות, שאם היה מופלג בחכמה פודים אותו אף ביותר מכדי דמיו, וממילא הרי זה בכלל המצווה, ואין כאן עניין לחוס על ממון ישראל. השיב להם המהר"ם: **אף על פי כן, אינו חפץ שייטלו ממון ישראל יתר על המידה בעבורו.**

לבסוף נשאר המהר"ם כלוא עד סוף ימיו, ואת נשמתו הטהורה השיב לבוראו בהיותו במאסר במגדל בודד. והוסיף החיד"א, **שעל ידי הייסורים הנוראים שהיו לו עד פטירתו, זכה להזדכך כל כך עד שזכה לגילויים נפלאים מן השמים.** כאשר ביקשו היהודים לקבור את רבם הגדול, אסרו זאת הגרים באיסור גמור וציוו להשאירו במגדל. זמן רב הייתה גוויתו מוטלת שם ללא קבורה, עד שקם יהודי עשיר בשם ר' אלכסנדר זיסקינד ווימפן מפרנקפורט דמיין, בעל נכסים אשר שם נפשו בכפו והשתדל מאד בעניין קבורת הצדיק. הוא החליט, שישא וייתן עם אותם בני בליעל, שהכסף משחד את לבבם, ויפציר בהם תמורת סכום כסף הגון ביותר לשחרר את גופו המזוכך של רבנו המהר"ם.

לאחר משא ומתן מייגע ניאותו השושים להרשות לקבורו תמורת סכום כסף עצום ורב, הלה **נטל כל הכסף מהונו האישי, למרות שמדובר היה בסכום גדול ביותר, למעשה מדובר בסכום הקרוב לכל הונו האישי.** ואף שחסו על ממונם של ישראל, החליט אותו יהודי שכבודו של המהר"ם אינו עומד לנגד כל הון שבעולם. כבוד גדול עשו לו רבתינו לאותו עשיר והרשו לו לטפל בעצמו בהבאת גופת המהר"ם לקבורת עולמים.

למחרת יום הקבורה נפטר העשיר אשר כה התמסר עבור קבורת המהר"ם, ויהי הדבר לפלא. כולם הביעו פליאה, היאך אותו יהודי שמסר הונו ונפשו לקיום כבוד המהר"ם **קיבל מכה כה קשה?** הללו החלו לחשוב, שמא הוצאת הכסף הגדול לא היה לטובה בעיני המהר"ם, שכן בעודו בחייו תמיד חס על ממון ישראל ולא הרשה שיוציאו ממון רב מדי בעבורו.

כעבור ימים אחדים נפתרה התעלומה. העשיר הופיע בחלום אצל אחד מידידיו וסיפר לו, שבלילה שאחר קבורת המהר"ם, בא אליו הצדיק בחלום ואמר לו: **"יישר כחך שהבאת את גופי לקבורה. כתמורה על כך ברצוני ליתן לך מתנה גדולה וחשובה. בידך לבחור אחת מהשתיים: או שתינתן לך עשירות גדולה שתעמוד לך ולזרעך עד עולם, או שתלך לעולמך מיד, ואז מבטיחך אני מקום בעולם הבא."**

הוסיף העשיר ואמר: **"בחרתי באפשרות השנייה ולפיכך נסתלקתי לבית עולמי, מיד למחרת היום בחטף, וכשנשאל למה זכה שם בעולם הבא, השיב כי נמצא הוא במחיצתו של המהר"ם בגן עדן... ולא יסף. אותו יהודי שכספו היה יקר לו, ואף יכול לקבל עשירות לכל ימיו ימי זרעו עד עולם, העדיף את השהייה במחיצת רבו המהר"ם בחיי הנצח, וניאות ליטול על שכמו הון עתק לפני הקבורה, ועליו נאמר- ובחרת בחיים!"**

הגאון הרב עזרא עטיה הידוע בכינויו המורה זצ"ל: נולד בי"ז שבט תרמ"ה (1885) בארם צובא שבסוריה. גאון, תלמיד חכם. משורר. עניו וצנוע. נחשב לעילוי. נודע בהתמדתו. שימש כראש ישיבת 'פורת יוסף' במשך כ-45 שנים. שימש חבר בב"ד הספרדי, תפקיד אותו מילא במשך 20 שנים. מצד אביו הוא צאצא של הרב שם-טוב עטיה, תלמידו של הרב יוסף קארו ומצד אמו הוא צאצא של הרב אליהו שמאע, מחבר הספר "קרבן אשה".

נולד אחרי שנים רבות, בהן התקשתה אמו להביא ילדים. מסופר כי אמו הלכה עד לעיר טדף להתפלל על קברו של עזרא הסופר. היא נדרה שם נדר- שאם תיפקד ותלד בן תקרא את שמו עזרא ותקדיש אותו אך ורק לתורה.

בילדותו התחנך בחאלב. כבר בגיל צעיר ייעדו ר' עסלן לגדולות. משפחתו עלתה לארץ כאשר היה בגיל 16. על אף המצב הכלכלי הקשה ביותר של המשפחה לא נשלח לעבוד לפרנסת הבית, בשל הבטחתה של אמו. הרבנים עזרא הררי רפול, שלום הדאיה ואברהם עדס התחייבו לתמוך בו כלכלית בעזרת עשירי הקהילה החלאבית. נפטר בי"ט אייר מוצאי ל"ג בעומר בשנת תשל"ל (1970). נטמן בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים. חי כ-85 שנים.

מספריו: פיוט 'עורו שירו' יחיבוריו על הש"ס ועל 4 חלקי שו"ע • ספרי שו"ת דרשות ופירוש על התורה אבדו עם נפילת הישיבה במלחמת השחרור בשנת תש"ח (1948).

אביו: ר' יצחק עטיה. **אמו:** מרת לאה. **אשתו:** בוליסה סאלם, בתו של הרב אברהם סאלם (מחכמי הקבלה בירושלים). **רבותיו:** ר' יהודה (עסלן) עטיה ור' אברהם עדס (בחאלב). ר' רפאל שלמה לניאדו ור' יוסף ידיד הלוי (בירושלים). **מתלמידיו:** ר' עובדיה יוסף, ר' יהודה צדקה, ר' בן ציון אבא שאול, ר' מרדכי אליהו, ר' חיים דוד הלוי, ר' דוד שלוש (רבה של העיר נתניה), ור' ציון לוי (הרב הראשי של פנמה) ועוד רבים. **מילדיו:** שישה בנים ובת אחת. ר' דוד (ראש ישיבת "היכל עזרא"), ר' יצחק, ר' אברהם.

מסופר על בנו של הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל, שחלה במחלה אנושה והרופאים נלאו למצוא לו תרופה. מצבו של הבן החמיר. **חומו טיפס והגיע ליותר מ-42 מעלות. הבן היה נתון איפוא בין חיים למוות.** במשך שעות ארוכות עמד הגאון והתפלל על בנו מקירות לבו, בבכיות ובתחנונים, עד שנדרם. בשנתו, התגלה אליו המהרש"א, ואמר לו: **"דע לך, שמפני שהינך דבוק בתורתך, והינך עמל על כל מילה ומילה בפירושי למסכתות הש"ס, מבטיחני לך שאתפלל על בנך לפני הקב"ה כדי שתוכל להמשיך וללמוד מתוך שלוות הנפש. וזה לך האות: כאשר תתעורר משנתך תמצא שחומו של בנך ירד ל-37 מעלות והחלים מחוליו לחלוטין"**. וכך היה, ויהי לפלא.

מידת האמת הייתה נר לרגליו, ועל כך יעיד הסיפור המופלא הבא: דרכו של הרב הייתה לתת תעודות הוראה לתלמידיו רק אם הם עומדים לפני קבלת משרה או שליחות, כדי שיחזרו על לימודם בכל עת, והנה באמצע המלחמה עת ישבה הישיבה בשכונת גאולה היה אחד התלמידים צריך את התעודה לשם יציאה לחו"ל, וכשבא הרב לחתום בתעודה ראה שכתוב: **"החותם פה בתוך ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה"** וחשב שאם יחתום הרי זה שקר, משום שהוא לא נמצא בעיר העתיקה. **חשב שוב והחליט שעם כל הסכנות ילך לעיר העתיקה, יכנס לבניין הישיבה, יחתום ויחזור, וכך עשה, והעיקר שלא יחתום על דבר שהוא שקר חס וחלילה.**

מסופר על הרב שהיה רגיל למסור שיעור בגמרא בפני פקידים, סוחרים, ותעשיינים. כשהגיעו לסוגיית מצות שילוח הקן (חולין קלט:): אז דנה הגמרא על הפסוק, **"כי יקרא קן ציפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ"**, מה יהיה הדין אם ימצא קן על ראשו של אדם? דברי הגמרא הקדושה צרמו לאחד מהשושעים, ומיד פנה לרב ואמר: **"איזו מין שאלה לא מציאותית זו, מדוע עוסקת הגמרא בכזו שאלה?"**. ענה לו הרב בנועם אך בתקיפות: **"דברי הגמרא הם קודש קודשים, ואין להרהר אחריהם"**. מכיון שראה הרב שלא הועילו דבריו לאותו תלמיד, התפלל מתוך כאב ואמר: **"ריבונו של עולם, תוכיח את אמיתות תורתך הקדושה!"**.

והנה לפתע נכנס אחד מהתלמידים שנעדר זמן רב, שמח הרב ואמר בלבו: **"יש כאן הזדמנות להסיח את דעתו של העיקש"**, ושאל את הבא: **"היכן היית זמן כה רב, מדוע נעדרת מהשיעורים?"**. ענה הלה ואמר: **"היה לי עסק בהודו. ארץ מוזרה ואורחותיה מוזרים. תארו לכם, יושב אדם משועמם בידיים משולבות תחת עץ יומיים-שלושה, ומשום שלא שינה את תנוחתו באה ציפור ובנתה על ראשו קן, והוא- אפילו לא הזיז את ידו כדי לגרשה. מה אתם אומרים?"**. ענה הרב: **"אנו אומרים משה אמת ותורתו אמת!!!"** ואותו אדם, שלעג על דברי הגמרא, ראה עין בעין את דברי תורתנו הקדושה. מיד כבש עינו מרוב בושה.

יפר הגאון ר' יהודה צדקה זצ"ל: "אני זוכר שפעם אחד בא תלמיד אחד עני מבגדד, שהיה מטפל גם בהוריו העניים. ובחן אותו מורינו ורבינו ר' עזרה עטיה, ראש ישיבת 'פורת יוסף' ומצא בו כישרונות נעלים מאוד, והמליץ עליו לקבל אותו לישיבה כתלמיד מן המניין ואף לתת לו מעט כסף כדי שיוכל להתקיים.

באותו זמן היה נהוג בישיבה לא לקבל תרומות מיחידים רק מה שנכנס מפירות הקדש, ולכן לא יכלו לקבל שום תלמיד עם תמיכה, רק אם אחד מהזקנים הלך לעולמו או יצא מהישיבה, ולכן הוועד דאז לא קיבל את התלמיד הזה, בגלל היותו זקוק לתמיכה, ואין ביכולתם לתמוך בו. **מיד ניגש אליהם ראש הישיבה, הצדיק עזרא עטיה, לוועד ואמר להם לחסר ממשכורתו כדי לתמוך בתלמיד זה ולא לדחותו. וכך עשו, הורידו ממשכורתו סכום מסוים. וכמו כן אחד מחברי הוועד דאז, הרב בן ציון חזן הסכים שיורידו גם ממשכורתו, והתלמיד התקבל.** וזה רק אחד ממעשיו הטובים הידועים לנו.

הגאון הרב עזרא עטיה הידוע בכינויו המורה זצ"ל: נולד בי"ז שבט תרמ"ה (1885) בארם צובא שבסוריה. גאון, תלמיד חכם, משורר, עניו וצנוע. נחשב לעילוי. נודע בהתמדתו. שימש כראש ישיבת 'פורת יוסף' במשך כ-45 שנים. שימש חבר בבי"ד הספרדי, תפקיד אותו מילא במשך 20 שנים. מצד אביו הוא צאצא של הרב שם-טוב עטיה, תלמידו של הרב יוסף קארו ומצד אמו הוא צאצא של הרב אליהו שמאע, מחבר הספר "קרבן אשה".

נולד אחרי שנים רבות, בהן התקשתה אמו להביא ילדים. מסופר כי אמו הלכה עד לעיר טדף להתפלל על קברו של עזרא הסופר. היא נדרה שם נדר- שאם תיפקד ותלד בן תקרא את שמו עזרא ותקדיש אותו אך ורק לתורה.

בילדותו התחנך בחאלב. כבר בגיל צעיר ייעדו ר' עסלן לגדולות. משפחתו עלתה לארץ כאשר היה בגיל 16. על אף המצב הכלכלי הקשה ביותר של המשפחה לא נשלח לעבוד לפרנסת הבית, בשל הבטחתה של אמו. הרבנים עזרא הררי רפול, שלום הדאיה ואברהם עדס התחייבו לתמוך בו כלכלית בעזרת עשירי הקהילה החלאבית. נפטר בי"ט אייר מוצאי ל"ג בעומר בשנת תש"ל (1970). נטמן בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים. חי כ-85 שנים.

מספריו: פיוט 'עורו שירו' יחיבוריו על הש"ס ועל 4 חלקי שו"ע • ספרי שו"ת דרשות ופירוש על התורה אבדו עם נפילת הישיבה במלחמת השחרור בשנת תש"ח (1948).

אביו: ר' יצחק עטיה. **אמו:** מרת לאה. **אשתו:** בוליסה סאלם, בתו של הרב אברהם סאלם (מחכמי הקבלה בירושלים). **רבותיו:** ר' יהודה (עסלן) עטיה ור' אברהם עדס (בחאלב). ר' רפאל שלמה לניאדו ור' יוסף ידיד הלוי (בירושלים). **מתלמידיו:** ר' עובדיה יוסף, ר' יהודה צדקה, ר' בן ציון אבא שאול, ר' מרדכי אליהו, ר' חיים דוד הלוי, ר' דוד שלוש (רבה של העיר נתניה), ור' ציון לוי (הרב הראשי של פנמה) ועוד רבים. **מילדיו:** שישה בנים ובת אחת. ר' דוד ראש ישיבת "היכל עזרא", ר' יצחק, ר' אברהם.

כל חייו היה חי הרב בהתאם להכנסתו, וחינך גם את ילדיו לחיות לפי האפשרויות העומדות לפניהם, ולא לחרוג חלילה מהן. כשהיה מדובר באמצעי הקיום היסודיים, היה מתחנן: "אל תיקחו במכולת בהקפה, אל תלוו כספים, אל תחתמו על שטרות!". באותם הימים המצוקה הכספית הייתה כה גדולה עד שהיו תקופות שאף נפט לא היה בידם, ולצורך הלימוד היו יוצאים אל הרחוב ולומדים לאור הלבנה.

באחד הימים פנה בעל המכולת לחכם דוד, הצעיר בבניו, והודיע לו שיש חשבון במכולת שאביו לא שילם. היה זה דבר שלא ייאמן. התעוררו שתי בעיות: א. מי רשם במכולת את החוב? ב. כיצד זה אבא לא שילם? כאשר התברר הדבר, נודע כי אביהם הפריש את החשבון הזה למשפחתו של חכם עני, והיה משלם את קנייתיהם במכולת, ובצורה זו תמך בהם. רק לעת שחלה והיה מרותק למיטה- התגלה הדבר. כי הרב עשה את כל מעשיו הגדולים בסתר.

אמו הייתה רגילה כל ליל שבת לשמור עליו, כשהיה לומד לאור הנר, שלא יטה, עד שכבה הנר והלך לישון. כשראה מורנו בעניין הזה, שהוא מצער את אמו וגוזל את שנתה- הלך לישון מוקדם, וכשראה שהיא הלכה לישון המשיך ללמוד בחושך במיטתו. במסע ההלוויה של הרב הביאו את מיטתו דרך הבית של אמו ע"ה וביקשו מהרב מרדכי אליהו שליט"א להספידו, וסיפר בשבחה של אמו הדגולה שמסרה את נפשה למען הלימוד של בנה ולכן זכתה לבן שיאיר עיני ישראל בתורה.

בערוב ימיו חלה ושכב במצב קשה, וכיון שידעו תלמידיו את גודל דבקתו והתמדתו בתורה, היו קוראים לפניו דברי תורה בשיר השירים ותהלים וכדומה. יום אחד נאמר להם שבספר 'שדי חמד' מובא סגולה לקרוא בפני החולה מסכתות שונות ממסכתות הש"ס, וכך עשו. והנה התחילו לקרוא בפניו ואמרו מסכת ברכות, ונענע את ראשו. קראו בפניו ואמרו מסכת שבת ונענע את ראשו. והנה כשקראו בפניו ואמרו מסכת גיטין, מיד לאחר חמש דקות, עשה סימן בידו להפסיק את הקריאה. עברו לקרוא ואמרו מסכת כתובות, ושוב לאחר חמש דקות הוא סימן בידו להפסיק, וכן עשה במסכת חולין. וכשקראו בפניו מסכתות מסדר קדשים כגון זבחים ומנחות המשיך לנענע את ראשו ולא הפסיק אותם מייד. לימים הסבירו, שכיון שבישיבה למדנו מסכתות מסדר מועד ונשים, הוא הספיק לעבור על כל הגמרות בחמש דקות בלבד והפסיק אותנו מייד. כך הייתה גאונותו של מורנו זיע"א וזה היה בדורנו ממש ולא מתקופתו של הגר"א וכדומה.

הרב עטיה הבחין כי הרב עובדיה יוסף, כנער בישיבה, לא הגיע ללימודים בצורה סדירה. בירור קצר העלה כי אביו של הרב עובדיה הכריחו לעזור לו בחנות המכולת שברשותו. הרב עטיה ניסה לשכנע את האב כי הנער יצמח לאחד מגדולי ישראל. לאחר שהאב הסביר כי הוא זקוק לו לעזרה בפרנסה, אמר הרב: "אם כך, אני אעזור לך במכולת ובנך ילך ללמוד. ביטול התורה שלי קטן מביטול התורה שלו". כששמע אביו של הרב עובדיה כי כך הדברים, השתכנע ושחרר את בנו ללימודים בישיבה. כנער שהוטדד בבעיות הפרנסה שלו ושל אמו, גמל הרב לנערים רבים ממשפחות קשות יום כשהפך לראש ישיבה. גזר הישיבה סיפר, כי כשהיה מגיע בחור מבריק שלא היה בידו הסכום הדרוש לאחזקתו היה מבקש לנכות ממשכורתו ולקבל את התלמיד לישיבה.

כשהחזון-אי"ש הגיע לירושלים הוא שם פעמיו לעבר הכותל המערבי. היות והדרך הקצרה ביותר לכותל באותה תקופה הייתה דרך ישיבת 'פורת יוסף', נכנס החזון אי"ש להיכל הישיבה, ומורנו ראש הישיבה קיבל את פניו והם התיישבו לדבר ביניהם בדברי תורה. החזון-אי"ש יצא נפעם ונרגש מאותה הפגישה והתבטא על מורנו זצ"ל שיש לו ראש של הרשב"א. ראש הישיבה גם עמד על גאונותו ועל חשיבותו של החזון-אי"ש והתבטא עליו, שיש לו ראש של ראשונים.

הרב מנחם מנדל טארים מרימנוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ה (1745) בעיר ניישטאט (עיר חדש פולין). צאצא מצד אמו לצדיק הק' הרב נתן נטע שפירא (ה'מגלה עמוקות) ור' דוד הלוי (בעל 'טורי זהב'). בגיל 11 הגיע לראשונה אל ר' דב בער (המגיד ממזריטש) ושם התפרסם כעילוי. נודע מנעוריו כבעל תורה ויראת שמיים. שקד רבות על לימוד הלכות הרי"ף וגדולי הדור אמרו כי היה ניצוץ מנשמתו של הרי"ף (ר' יצחק אלפסי). בכל יום היה לומד בקביעות 18 דפי גמרא עם פירוש רש"י ותוספות. כאשר לא היה יכול להשלים את שיעורו, היה לומד כפליים ביום למחרת.

הפיץ את החסידות בפולין. גאון בתורת הנגלה והנסתר. אחרי נישואיו התגורר בעיירה פריסטיק. סיגף את עצמו וחי חיי דוחק וצער. לאחר פטירת רבו, ר' אלימלך מליז'נסק התמנה לאדמו"ר בפריסטיק וחסידים רבים נהרו אליו. **לאחר כעשר שנים עבר לרימנוב. שמו התפרסם כאיש מופת שפועל ישועות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. תפילותיו היו לשם דבר.** את כל כספו חילק לעניים. אמר שיחזיק טובה למי שידליק נר לזכות נשמתו לאחר פטירתו. נפטר ב-י"ט אייר ה'תקע"ה (1815). חי כ-70 שנים. ציונו ברימנוב. הצדיק ר' צבי הירש הכהן שהיה משרתו, שימש אחריו בקודש.

אביו: ר' יוסף חריף מנישטאט. **אמו:** מרת ליבא. **אשתו:** מרת רבקה (מפריסטיק). **בניו:** הגאונים ר' נתן יהודה לייב (אביו של ר' אלימלך מגורליץ), ר' ישראל יעקב לייב. **בנותיו:** מרת פיגא (נישאה לר' קלונימוס קלמן מלנצהוט, תלמיד ה'חוזה מלובלין'), מרת חנה (נישאה לר' מרדכי אב"ד זילקובא). **מרבותיו:** האדמו"רים ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' אלימלך מליז'נסק (מח"ס 'נעם אלימלך'), ר' דניאל יפה מברלין ור' שמואל שמעלקה הלוי הורביץ מניקלשבורג. **מתלמידיו:** האדמו"רים ר' אליעזר הורביץ מדזיקוב, ר' יחזקאל פנט (מייסד חסידות דעש), ר' נפתלי צבי (מייסד חסידות רופשיץ), ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב (מח"ס 'בני יששכר') ור' צבי הירש הכהן מרימנוב.

מספריו: **ידברי מנחם** - על התנ"ך והמסורה • **מנחם ציון** - דרשות • **עטרת מנחם** - חידושי תורה, שיחות והנהגות • **תורת מנחם** • **תפארת מנחם** • **ילקוט מנחם** - מאמרים ושיחות.

מסופר על לבלר גדול אחד בעיתונות הפולנית, (שהיה חשוב מאוד אצל הגויים הפולנים. שמו נזכר רבות בספרי ההיסטוריה שלהם) שנולד בעיירה סמוך לרימנוב להורים אמידים וחלה בשיתוק ל"ע. רופאים ופרופסורים שבדקו אותו אמרו כי מדובר במחלה חשוכת מרפא. כך המצב נמשך עד שהגיע לגיל שש. מכיוון שהיו להם קשרי מסחר עם יהודים וחוכרי אכסניותיהם, יעצו להם שיסעו אל רבינו שגר בקרבת מקום, לקבל ברכה לישועת ילדם הפעוט. היהודים הלכו להשתדל אצל רבינו שיסכים לקבל אותם. הם אמרו שזה יסב תועלת רבה ליהודים שעובדים אצלם וגם יקדש שם שמיים אצל הפריצים הגרים במחוז. הצדיק - נענה לבקשתם וקיבל אותם.

ההורים והבן נכנסו לקודש פנימה וסיפרו את צרתם לפניו. רבינו אמר: **"בורא כל עולמים! הרי יש לך הרבה גויים בעולם בריאים ושלמים. מה איכפת לך שגם הגוי הפעוט הזה יבריא ממחלתו?!"** כשסיים את דבריו, הצדיק קרא לילד החולה וצוה עליו להתקרב אליו. הילד קם ממיטת חוליו כאחד האדם והתקרב לרבינו. הצדיק שאל אותו לשמו והוא השיב כרגיל. רבינו לחש לעברו כי אם ברצונו להישאר כך עליו להבטיח שהוא לעולם לא יזיק לשום יהודי לכשיגדל ואדרבה ירתם למענם ויעשה חסד עם כל היהודים שיהיו נתונים תחתיו, ויזכה להארץ ימים ושנים. הילד הבטיח את מה שהרבי צוה עליו ושב לביתו בריא ושלם.

לימים כשהילד הגוי הזדקן (כשהיה כבן תשעים) ובינתיים רבינו כבר עלה לגנזי מרומים, הוא נסע לציון קודשו של רבינו. הוא כתב פיתקא דרחמי בלשון הפולנית בו ביקש לפני רבינו, שכיון שהוא בודאי נמצא ליד האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שיבקש מהם להתחנן לפני ה' יתברך בעבור עמך בית ישראל שנתונים בצרה ובשביה. כמו כן יבקש מהאבות הקדושים להתחנן לפני ה' יתברך עבור העם הפולני, שהרוסים לא יוכלו יותר לרודפם. היה קידוש ה', שאף הגויים ראו כי שם ה' נקרא עליך ויש מנהיג לבירה. (כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנז זיע"א)

בנו של רבינו, הצדיק ר' נתן לייב זצ"ל סיפר, שפעם אחת יהודי אחד שלמד את מלאכת שו"ב, בא לפני רבינו וביקש ממנו שיתן לו הסמכה. רבינו העביר את ידו על עיניו ואמר לו: "הבט על האילן בחוץ שנמצא מול החלון". הוא ראה נשמות רבות על האילן. רבינו אמר לו: **"דע כי כל אלו הנשמות, הן נשמות של שו"בים, שבאו לפני לתקן אותם!"** הוא שמע זאת ולא ביקש עוד להיות שו"ב. (אם לבינה)

דרכו של רבינו בקודש היתה לקרב רחוקים ולחזק את האמונה בלב בני ישראל. פעם אחת בעת שישובו בשולחנו הטהור פנה אל הנאספים ואמר להם: "אל תחשבו שנס קריעת ים סוף לא יכול להתחולל בזמנינו. גם היום יכול להיות". רבינו צוה להביא לפניו גיגית מלאה מים והניח את יד קודשו מעל המים ונקרעו לי"ב גזרים. אנחנו לא יכולים להבין אפס קצהו מרוב גודלו של הצדיק, ובוודאי הצטוו מהשמיים ונתנו לו רשות לעשות זאת. (כ"ק אדמו"ר הגה"ק השפ"ח מצאנז זיע"א)

פעם היה חסיד גדול, שנסע למגיד מקאזניץ, 'לחוזה' מלובלין ולרבינו, הרה"ק מרימנוב. כשנפרד מהמגיד ואמר לו שבדעתו לנסוע ללובלין ולרימנוב, המגיד אמר לו שימסור דרישת שלום לרבי מלובלין. החסיד שאל: "ולרבי מנדל לא צריך למסור פרישת שלום?!", המגיד ענה: **"ממנו אני מפחד"**. לפני שהחסיד נפרד מהרבי מלובלין סיפר לו דברים כהווייתן, שאמר לו המגיד. הרבי מלובלין אמר לו שגם הוא לא שולח להרה"ק מרימנוב דרישת שלום, **"אבל תגיד לו שאני יודע שהוא משיח"**. כשהגיע להרה"ק מרימנוב ושטח בפניו את דברי הצדיקים השיב: **"אינני משיח, אולם משיח סובל בעבור כל יהודי כדכתיב - 'חַלְיָנו הוּא נְשָׂא' (ישעיהו נג, ד), כלומר, כאשר חוטא ח"ו, וגורם שיתרחק השכינה, וממני אינו סובל"**.

הרב הצדיק מרדכי טברסקי זצ"ל המכונה ה'מגיד מצ'רנוביל'- נולד בשנת ה'תקל"ל (1770). האדמו"ר השני מצ'רנוביל. כשחיבה הממשלה הרוסית את נתיניה לכנות את עצמם בשם משפחה, בחר רבינו את השם טברסקי, על שם העיר טבריה, בה התיישבו תלמידי המגיד ממעזריטש. אמר הרה"ק מרז'ין זיע"א על רבינו (שהיה דודו), כי תיבת 'מרדכי' נוטריקון: מ'גלה ר'זין ד'אורייתא כ'בר י'וחאי. (ההילולא של הרה"ק מצ'רנוביל הוא כ' אייר, ל"ה בעומר, ימים לאחר הילולת הרשב"י, וכידוע שתוך ג' ימים להילולת הצדיק עדיין קיימת הארת בעל ההילולא, והוא פלאי). רבים שיחרו את פני רבינו. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תקנ"ח (1798) מילא את מקומו אלפי חסידים נהרו לבית מדרשו בצ'רנוביל (שאוקראינה). **בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו ונושעו. כל שמונת בניו כיהנו כאדמו"רים ברחבי אוקראינה, והיו מהבולטים בהפצת תורת החסידות באותה תקופה ומהם יצאו כמה ענפי חסידות המונים כיום אלפי חסידים, בהם סקווירא, צ'רנוביל מרחמסטריווקא. נפטר ב- כ' באייר ה'תקצ"ז (1837). ציונו בפאתי הכפר אנטייווקה ליד קייב. הצדיק בחר בעודו בחיים את מקום קבורתו באמרו ששם אין כנסיות, וכך קול הפעמונים לא יפריע למנוחתו. חי כ-67 שנים.**

סבא: ר' צבי (מצד אביו). **אביו:** ר' מנחם נחום מצ'רנוביל (מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד ממזריטש וה'מאור עיניים'). **אמו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת שרה (זיווג ראשון- בתו של רבי אהרן הגדול מקרלין, נישא בשנת ה'תקמ"ג). מרת פייגא (זיווג שני- בתו של רבי דוד לייקעס תלמידו של הבעש"ט). **ילדיו מזיווג ראשון:** האדמו"רים ר' אהרן מצ'רנוביל, ר' משה מקורסצ'וב, ר' יעקב ישראל מצ'רקס, מרת מלכה (נישאה לר' יחיאל מיכל מדרוהוביטש, בנו של ר' יצחק מיאמפולה). **ילדיו מזיווג שני:** האדמו"רים ר' מנחם נחום ממקארוב, ר' אברהם מטריסק, ר' דוד מטולנא, ר' יצחק מסקווירא, ר' יוחנן מרחמסטריווקא, מרת חנה חיה (נישאה לר' דוד הורודצקי, נכדו של ר' דוד לייקיס). מרת שיינדל (נישאה לר' דב בער פרידמן מליווא- בנו של הרוז'ניר). **מתלמידיו:** הצדיקים ר' ישראל דב בער מווילדניק, ר' אברהם דב אוירבך מאברייטש (ה'בת עין), ר' ישראל יוסף גינזבורג מדויד הורודוק. **מספריו:** **יליקוטי תורה השלם.**

○ יפר כ"ק הגה"צ רבי יהודה מסטיטשין זצ"ל: רבינו זיע"א היה נוהג לבקש מאנשיו הרבה כסף, שהיה נקרא 'אויסביטן', וגם היה אצלו עסק גדול למנות את הכסף שקיבל. ומנהגו היה שקיבל אנשים בפרטיות, ואחר זמן היה עושה הפסק בקבלת קהל, וסגר הדלת, ואח"כ פתח והיה מקבל עוד אנשים ושוב סגר, וכך חזר הדבר כמה וכמה פעמים. והחסידים היו אומרים, שבזמן שהמגיד יושב סגור בחדרו, הוא עוסק בעניינים גדולים. פעם היה באיזה מקום, והיה שם מתנגד, אשר שמע מפי החסידים שבחצות הלילה נכנסות אל המגיד נשמות לבקש את תיקונן. החליט המתנגד להתחבא בארון בחדר המגיד עד לשעת חצות, ואז יוכל להכחיש את החסידים על פניהם. הוא נכנס לתוך הארון והסתגר בו כל השעות, שבהן קיבל המגיד את חסידיו. המגיד ידע ברוח קדשו, שהמתנגד מטה אזונו לנאמר, וכאשר המשמש נכנס והודיע, שבחוץ ממתנות נשים רבות ומבקשות להיכנס שאל הרבי בקול: 'האם הן עשירות או עניות?' שאל המשמש: 'מניין לי לדעת'. אמר הרה"ק: 'תסתכל על הצעפים שלהן, ותראה אם הם ממשי או מצמר'.

המתנגד שמח, שיש לו כבר מה ללגלג, והנה ראה, שהגבאי סגר הדלת, והרבי מתחיל למנות את הכסף שצבר, ומסדרו שם עם הגבאי, ושח הרבי עם הגבאי, איך שצבר היום כסף הרבה, אח"כ פתח שוב וקיבל עוד אנשים, ושוב נסגרה הדלת. ויהיה כאשר סיימו כל האנשים להיכנס לרב המגיד, והדלת נסגרה, שמע המתנגד ההוא ממקום מחבואו, איך שנכנסו כמה נשמות והחלו לדבר עם הרבי, והמתנגד הכיר את קולם, שהם היו אנשים מעירו, שכבר נפטרו ובאו לבקש את תיקונן. הוא התמלא פחד. ושמע איך שהצדיק משיב לנשמת גבר, שאין בידו להושיעו, יען שמעולם לא נתן לו הלה פרוטה אחת. שאלה הנשמה בבכי: 'ומה תקנתי?' אמר המגיד: 'בבית החיים שוכן לידך אדם, שנתן לי פעם חמש פרוטות. אם הוא יוותר למענך על זכות פרוטה אחת אוכל לעזור לך. לך ואמרי לו, שאני שלחתיך'. טענה הנשמה: 'ואולי הוא לא יאמין לי?'. קם רבינו ממקומו, ניגש לארון וקרא: 'יעקלי, צא החוצה ולך עם הנשמה לבית העלמין, ותאמר שם בשמי, שאני ביקשתי למסור חלק מהפדיון לטובת הנשמה הזו', יצא הלה מהארון ורעד מפחד ללכת בלילה לאחר חצות בליווי נשמה לבית העלמין. אמר לו המגיד: 'אל תירא, קח את מקלי ולך לבית העלמין בשמי'. (החכמה מאין – סטוטשין וכן מופיע בגרסה דומה מפיהם ומפי כתבם, עמ' ל"ו, בשם הגה"צ ר' מרדכי זילבער שליט"א מסטיטשין)

בשמחת נישואיו של הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס זי"ע (עם בתו של הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש זי"ע), היה כ"ק אדמו"ר מהר"ש (רבי שמואל מליובאוויטש) תינוק קטן, ובהיותם שם נעשה חולה מאוד, ובאה אמו - הרבנית של כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' ואמרה לו, שהיא רוצה לילך אצל רבינו לבקש ממנו ברכה עבור התינוק. ואמר לה הצמח צדק "אם את רוצה לילך, תלכי". הרבנית הלכה אצלו, וקיבלה בכבוד גדול, וברך אותה ואת התינוק. באותה עת עמדה לפניו קערה עם מרק, ואמר לרבנית, שיתנו לתינוק שתי כפות משיירי מאכלו, ואז הוא יבריא, ואמר עוד "הייתי הולך בעצמי, אך מחמת שהנני זקן וחלוש, אין בכוחי לילך, לכך אשלח את בני רבי אהרן והוא יהיה, כמו שאני בעצמי הייתי הלך ונותן לתינוק". ואכן רבי אהרן הלך וראה את התינוק, ונתן לו מהמרק, והבריא בעזרתו ית"ש.

פ עם פקדה את העיירה צ'רנוביל סופת שלגים ורעמים קשה, מיד באו עשירי העיר לפני הרה"ק רבי מרדכי זצ"ל מצ'רנוביל והתחננו על נפשם, באומרם שאם חלילה לא תפסק סופת השלגים, יישארו אביונים חסרי כול. אמר להם הרבי, שאם ימציאו לידי סכום זה זזה (וזאת כדי לפרנס צדיקים נסתרים), ייסע מחוץ לעיר והכל ייפסק. נתנו לו העשירים כאשר דרש, והוא עלה על העגלה ונסע מחוץ לעיר, שם פתח בנעימה ואמר את הפסוק (שמות ט', כ"ט) "כִּצְאֵתִי אֶת הָעִיר אֶפְרַשׁ אֶת פִּי אֶל ה' הַקְּלוֹת יִחְדְּלוּן" וכו', באותו רגע התבהרו השמיים, והשלגים פסקו. (הג"ר נח גד וויינטריב זצ"ל, בישישים חכמה)

הרב הצדיק מרדכי טברסקי זצ"ל המכונה ה'מגיד מצ'רנוביל'- נולד בשנת ה'תקל"ל (1770). האדמו"ר השני מצ'רנוביל. כשחיבה הממשלה הרוסית את נתיניה לכנות את עצמם בשם משפחה, בחר רבינו את השם טברסקי, על שם העיר טבריה, בה התיישבו תלמידי המגיד ממעזריטש. אמר הרה"ק מרוז'ין זיע"א על רבינו (שהיה דודו), כי תיבת 'מרדכי' נוטריקון: מ'גלה ר'זין ד'אורייתא כ'בר י'וחאי. (ההילולא של הרה"ק מצ'רנוביל הוא כ' אייר, ל"ה בעומר, יומים לאחר הילולת הרשב"י, וכידוע שתוך ג' ימים להילולת הצדיק עדיין קיימת הארת בעל ההילולא, והוא פלאי). רבים שיחרו את פני רבינו. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תקנ"ח (1798) מילא את מקומו אלפי חסידים נהרו לבית מדרשו בצ'רנוביל (שאוקראינה). **בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו ונושעו. כל שמונת בניו כיהנו כאדמו"רים ברחבי אוקראינה, והיו מהבולטים בהפצת תורת החסידות באותה תקופה ומהם יצאו כמה ענפי חסידות המונים כיום אלפי חסידים, בהם סקווירא, צ'רנוביל מרחמסטריווקא. נפטר ב- כ' באייר ה'תקצ"ז (1837). ציונו בפאתי הכפר אנטייווקה ליד קייב. הצדיק בחר בעודו בחיים את מקום קבורתו באמרו ששם אין כנסיות, וכך קול הפעמונים לא יפריע למנוחתו. חי כ-67 שנים.**

סבא: ר' צבי (מצד אביו). **אביו:** ר' מנחם נחום מצ'רנוביל (מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד ממזריטש וה'מאור עיניים'). **אמו:** מרת שרה. **נשותיו:** מרת שרה (זיווג ראשון- בתו של רבי אהרן הגדול מקרלין, נישא בשנת ה'תקמ"ג). מרת פייגא (זיווג שני- בתו של רבי דוד לייקעס תלמידו של הבעש"ט). **ילדיו מזיווג ראשון:** האדמו"רים ר' אהרן מצ'רנוביל, ר' משה מקורסצ'וב, ר' יעקב ישראל מצ'רקס, מרת מלכה (נישאה לר' יחיאל מיכל מדרוהוביטש, בנו של ר' יצחק מיאמפולה). **ילדיו מזיווג שני:** האדמו"רים ר' מנחם נחום ממקארוב, ר' אברהם מטריסק, ר' דוד מטולנא, ר' יצחק מסקווירא, ר' יוחנן מרחמסטריווקא, מרת חנה חיה (נישאה לר' דוד הורודצקי, נכדו של ר' דוד לייקיס). מרת שיינדל (נישאה לר' דב בער פרידמן מליווא- בנו של הרוז'ינר). **מתלמידיו:** הצדיקים ר' ישראל דב בער מווילדניק, ר' אברהם דב אוירבך מאברייטש (ה'בת עין), ר' ישראל יוסף גינזבורג מדויד הורודוק. **מספריו:** **יליקוטי תורה השלם.**

○ יפר כ"ק מרן האדמו"ר מבעלז, שפעם אחת בא רבינו לעיר, שחידיו שם היו כולם עשירים, ולכולם היו דירות מרווחות ויפות, וכל אחד רצה שהמגיד מצ'רנוביל זיע"א יתאכסן אצלו, והוא אמר, שהוא רוצה להתאכסן אצל אדם אחד, והאדם ההוא היה מפורסם כקמץ גדול, והרב המגיד זיע"א אמר לו, **שמוכן להתאכסן אצלו, רק בתנאי אם ייתן לו סכום כסף כך וכך.** השיב האיש, שכדאי לו הכל - והעיקר שהרבי יהיה אצלו, אח"כ הוסיף רבינו על הסכום, שנקב בתחילה וכן כמה פעמים והיה מוכרח הקמץ הנ"ל כל פעם להשיב הן, כי היה בין החסידים והתבייש לומר, שאינו מסכים.

בערב שב"ק היה בעל-בית הנ"ל נוהג לקנות לעצמו את המצרכים לכבוד שבת קודש לבד, וכן היה בערש"ק הלך הוא לחנות לקנות נרות לכבוד שב"ק, וראה לפניו בתור אשה אחת, שביקשה לקנות נרות גדולים וטובים ויפים, וכשביקש לאחר מכן המוכר מהאשה את התשלום עבור הנרות השיבה, שאין לה כסף, מיד התחיל המוכר לצעוק עליה: "אם כן, למה ביקשת ממני את הנרות הטובים האלו?" וריחם עליה העשיר הקמץ ושילם להמוכר בעד הנרות שלקחה.

וכן היה כשבא העשיר אצל הנחתום לקנות חלות לכבוד שבת-קודש, ופגש שם את אותה האשה לפניו בתור. הפעם ביקשה לקנות חלות גדולות ויפות וכשביקש ממנה המוכר לשלם ענתה, שאין לה כסף, וריחם עליה עוד הפעם העשיר ושילם בעדה, וכשיצא מהחנות, אמר לה העשיר: "בשלמא, בעת שקנית הנרות חשבתי שלא ידעת שהם עולים כל-כך הרבה כסף, אבל אחרי שראיתי שאין לך בכלל כסף, למה ביקשת מהחלות המעולים ביותר?!"

השיבה לו האשה: "בעלי היה עשיר גדול ומנהגו, שהיה מכבד את השבת במאכלים הטובים ביותר וכן הנרות הטובים ביותר, ולפני פטירתו מהעולם קרא לי ואמר לי, שרצונו שאכבד את השבת גם אחר פטירתו, כמו שהיה בחיים חיותו. וכן היה הרבה שבתות אבל בשבוע זה אזל הכסף ממני באמצע השבוע כבר, חשבתי שאת השב"ק לא אעשה כימי חול - וכך הלכתי לחנות וקניתי את הנרות היפים ביותר וחשבתי, שהמוכר ייתן לי את זה במתנה, והשי"ת עזר לי ומצאתי אותך, ואתה שילמת בעבורי".

לאחר מכן חזר העשיר לביתו. לביל שבת קודש בכאשר רבינו ערך את שולחנו הטהור, נשמע קול, שהעשיר חלה מאוד וזקוק לישועה גדולה. באו להזכיר אותו לפני הרב המגיד זיע"א ורבינו בירך אותו, שתהיה לו רפואה שלימה ואכן לאחר הברכה הוטב לו ב"ה. למחר באמצע הסעודה בא עוד הפעם קול שהעשיר חוליו הכביד והזכירו אותו לפני הרב המגיד זיע"א ובירך אותו שוב פעם, והוטב לו ב"ה. בסעודה שלישית הורע לו עוד הפעם, והזכירו אותו לפני הרב המגיד זיע"א. אך הפעם לא בירך ולא ענה להם. לאחר מספר דקות נפטר העשיר לבית עולמו רח"ל.

באו ואמרו לרב המגיד זיע"א, שיכול לצאת מזה קול גדול שהרב המגיד מתאכסן אצלו וגם הוציא ממנו הרבה כסף וגם נתן לאשה הנ"ל בערב שבת קודש צדקה מרובה וזהו התוצאות? השיב להם הרב המגיד, שהוא סיפר לי את כל קורות חייו וגם המעשה עם האשה הנ"ל, והכינו לו בעבור זה בעולם העליון שכר גדול, ואמו הייתה יראה למעלה, שלא יקלקל בנה בעולם-הזה מכאן ולהבא.

על-כן, ביקשה שהוא יפטר מהעוה"ז, וכן היה שהוא חלה, ואני רציתי שישאר בחיים, לכן ברכתיו ובסעודה שלישית באה אליי אמו ואמרה לי, שלא אתקש על הדבר הזה אלא היא רוצה שבנה ימות מהר, לכן הסכמתי, שיבוא בשלום על משכבו.

הרב הצדיק יוסף וולטוך זצ"ל המכונה בשם 'מנקה הרחובות' - נולד בעיירה באירופה ובעודו רך בשנים כבן שש או שבע עלה לארץ-הקודש. כאן למד תורה במסירות נפש תוך שקידה עצומה בישיבת "עץ-חיים". מהצדיקים הנסתרים אשר הסתירו את גדלותם האמיתית מעיני הבריות. ביניהם: ר' יהודה לאון פטילון (הצייר), ר' יוסף דיין, חכם מנחם מנשה, ר' משה יעקב רביקוב (הסנדלר) ועוד רבים. כינויו 'מנקה הרחובות' בשל העובדה שהיה מעלה ניצוצות ומתקנם.

גאון בנגלה ובנסתר. מ-ל"ו הצדיקים שבדור. בעל רוח-הקודש. סיני ועוקר הרים. בקי מאוד בכתבי האריז"ל ובכתבי הקודש. סלד מהכבוד והתרחק ממנו כמטחוויו אש. על אף הצרות הרבות אשר פקדו אותו מבית ומחוץ, לא בא בטרוניה על כך והמשיך לחיות כהרגלו מימים ימימה באותה פשטות, פרישות ודבקות בתורתנו הקדושה. את מרבית יומו הקדיש לתורה ועבודה, וכאשר נעצמו שמורות עיניו מעייפות תוך כדי לימוד, ישן באופן כשרגליו מגולות תדיר בחורף כמו בקיץ, ובימות הקרה הסתפק בשמיכה דקה בלבד לכיסוי גופו. נפטר ב-כ' אייר ה'תשמ"ג (1983). ציונו בהר הזיתים.

סבא: האדמו"ר ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב. **אביו:** הרה"צ שמחה בונים.

אין ספק, כי הרב היה בעל רוח-הקודש, ועל כך יעידו הסיפורים המופלאים הבאים: פעם בשעת בין הערבים שהה הרב וולטוך בקבר שמואל הנביא בחברת אחד ממוקיריו, שבבעלותו הייתה חנות תכשיטים. הרב וולטוך נעמד בכניסה לקבר והחל לומר בקולי קולות את הפסוק: **"את האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים מקטן ועד גדול וילאו למצא הפתח"**. הוא חזר על הפסוק פעמים רבות - ואחר הוסיף תפילה קצרה. בעל החנות, שעקב אחרי מעשיו של הרב וולטוך, התפלא על הנהגתו זו אך שתק.

למחרת היום בשעת בוקר מוקדמת, התקבלה הודעה מהמשטרה ונמסר לבעל החנות כי הלילה נפרצה חנותו ע"י גנבים, והוא מתבקש לסור מיד למקום, **בעל החנות נחפז מאוד בדרכו, בדמיונו ראה את חנותו מרוקנת מכל תוכנה העשיר.**

ליבו הלם בו בפראות. כשהגיע למקום ראה את השוטרים משוחחים ביניהם בהתפעלות רבה, הוא נכנס פנימה ואז הוברר לו כי נס מיוחד אירע פה, **מערכת האזעקה של החנות לא פעלה, והגנבים חדרו לפנים החנות, אך עיניהם הסתנוונו, והס הסתפקו בכך שנטלו רק את הרכוש שהיה בחלון הראווה ולא בפנים.**

עתה הוא הבין למפרע, מפני מה אמר הרב וולטוך בערבו של יום אתמול את הפסוק: **"את האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים מקטן ועד גדול וילאו למצא הפתח"** (בראשית י"א). בלב מלא גיל ותודה החיש פעמיו כדי לפגוש בר' יוסף ולהודות לו על שהקדים בתפילתו רפואה למכה. אולם הרב וולטוך שתק ולא הגיב לדבריו. באותו זמן שלח אדמו"ר ר' מאיר אבוחצירא, ציר מיוחד לקרוא לבעל החנות ואמר לו: **"דע לך, שאלמלא הכוונות והייחודים שעשה הרב וולטוך ביום שקדם לפריצה- היית יוצא נקי מכל נכסיר"**.

אותה חנות תכשיטים נפרצה פעם נוספת ע"י גנבים, אך גם אז הם לא נטלו מאומה ונמלטו כל עוד רוחם בם, ומעשה שהיה כן היה: באותו יום בשעת הצהריים, שהה בעל החנות בביתו כשלתע גילה פיסת נייר מושלכת על הרצפה, ועליה כתוב הפסוק **"את האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים"**. בעל החנות הופתע למקרא הכתוב, ושאל את אשתו: "מהיכן פתק זה?". השניים לא הצליחו לזהות על-פי הכתב, מי הוא הכותב, ואף לא ידעו כיצד התגלגלה פיסת הנייר אל ביתם.

באותו הלילה פרצו גנבים לדירת הוריו של בעל החנות וגנבו משם את צרור המפתחות של החנות. כשהמפתחות בידיהם כיוונו את פעמיהם לעבר החנות ובשמחה רבה החלו לפתוח אחד לאחד את המנעולים. אך לפתע כאילו הוכו בסגורים, נפלה עליהם אימה גדולה ופחד ה' הכריעם.

הם השליכו את המפתחות על המדרכה שליד החנות ופתחו במנוסה כל עוד רוחם בם, מבלי ליטול כהוא-זה מהתכשיטים היקרים שהיו בחנות. הבוקר אור ולבעל החנות נודע כי נס נוסף התרחש עימם. עתה הבין את משמעות הפתק שהתגלגל לידיו ביום אתמול, הוא חיפש את הפתק אך לשווא, הפתק נעלם כלא היה. הוא זקף את הנס, שהתחולל פה, לזכותו של הרב וולטוך שנהג תמיד להתפלל עליו ועל בני ביתו.

בחודש סיוון תשמ"א התכבד ר' יוסף וולטוך בעליה לתורה, בסיום הקריאה ביקש מהחזן לעשות "מי שברך", המברך היסה אזנו לשמוע את שם המתברך, ולהפתעתו הרבה נקב הרב וולטוך בשמו של ראש הממשלה דאז מ.ב, ובנוסף ביקש גם על הטייסים בחיל האוויר סיברכס. ציבור המתפללים תמה מאוד על בקשתו זו של הרב וולטוך ובלבם אף שחקו על מעשהו.

חלפו ימים אחדים ואז הבינו כולם על מה ולמה ביקש הצדיק הרב יוסף וולטוך לברך את ראש הממשלה ואת הטייסים בחיל האוויר, באותם הימים בוצע המבצע של הפצת הכור הגרעיני בעירק. המבצע נשמר בסודיות מרבית ותהילות לה' יתברך זכה להצלחה מלאה, וכל מטוסי הקרב, שהשתתפו בו, שבו לשלום לבסיסם. הרס רב ואובדן נגרמו לכור הגרעיני, שיצא מכלל השימוש. ולא המשיך לייצר כלי לחימה נגד ישראל. עתה ראו הכל כי הרב ניחן ברוח-הקודש וידע על המהלך שיתבצע למרות שנשמר בסודי וזודות.

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים להשתמש
בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com**

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים